

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ÚLOHA ČESKÉ REPUBLIKY V OPERACÍCH
FRONTEXU SE ZAMĚŘENÍM NA PRAKTICKÉ
ASPEKTY OCHRANY VNĚJŠÍCH HRANIC EU**

Autor práce: Barbora Zárubová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Barbora Zárubová
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Úloha České republiky v operacích Frontexu se zaměřením na praktické aspekty ochrany vnějších hranic EU

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Role of the Czech Republic in Frontex Operation with a Focus on Practical Aspects of EU External Border Protection

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): prosinec 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit praktické zapojení České republiky do operativních činností agentury Frontex při ochraně vnějších hranic EU a posoudit přínosy a limity tohoto zapojení pro české bezpečnostní složky.

Vedlejším cílem bakalářské práce je zhodnocení praktických zkušeností českých policistů z misí agentury Frontex na konkrétních lokacích a identifikace klíčových problémů, které české jednotky při nasazení řeší.

Student: Barbora Zárubová, DiS.	6.12.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.	6.12.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	5.1.2026 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	14.1.2026 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	15.1.2026 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Ráda bych poděkovala Mgr. Bc. Jaromíru Vaňkovi za cenné rady a odborné podněty při zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům za jejich čas, ochotu a sdílení zkušeností během realizovaných rozhovorů. Poděkování patří také vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. PhDr. Jiřímu Bílému, CSc.

ABSTRAKT

ZÁRUBOVÁ, B. *Úloha České republiky v operacích Frontexu se zaměřením na praktické aspekty ochrany vnějších hranic EU: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 68 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Klíčová slova: Schengenský prostor; ochrana vnějších hranic Evropské unie; agentura Frontex; operace Frontex; Policie České republiky; mezinárodní policejní spolupráce; bezpečnost vnějších hranic EU.

Práce se zabývá úlohou České republiky v operacích agentury Frontex se zaměřením na praktické aspekty ochrany vnějších hranic Evropské unie. V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy související se Schengenským prostorem, jeho vznikem, vývojem a bezpečnostními hrozbami, které mohou ovlivňovat bezpečnost vnějších hranic Evropské unie. Práce dále pojednává o nástrojích zajišťování bezpečnosti Schengenského prostoru a představuje agenturu Frontex, její vznik, vývoj a roli při ochraně vnějších hranic EU. Samostatná část práce se zaměřuje na zapojení České republiky do aktivit této agentury. Empirická část práce analyzuje praktické zkušenosti příslušníků Policie České republiky z operací Frontex na základě polostrukturovaných rozhovorů a současně vychází z rozhovoru poskytnutého za národní kontaktní bod agentury Frontex v České republice, který poskytuje institucionální pohled na zapojení České republiky do těchto operací. Na základě získaných poznatků práce zhodnocuje praktické zkušenosti z vybraných misí a identifikuje hlavní problémy spojené s nasazením českých policistů v operacích Frontex.

ABSTRACT

ZÁRUBOVÁ, B. *The Role of the Czech Republic in Frontex Operations with a Focus on Practical Aspects of EU External Border Protection: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 68 pgs. Supervisor: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Key words: Schengen Area; protection of the external borders of the European Union; Frontex Agency; Frontex operations; Police of the Czech Republic; international police cooperation; security of the external borders of the EU.

This bachelor's thesis deals with the role of the Czech Republic in the operations of the European Border and Coast Guard Agency (Frontex), with a focus on the practical aspects of protecting the external borders of the European Union. The theoretical part of the thesis defines the basic concepts related to the Schengen Area, its origin, development, and the security threats that may affect the security of the external borders of the European Union. The thesis further discusses the instruments used to ensure the security of the Schengen Area and presents the European Border and Coast Guard Agency (Frontex), its origin, development, and its role in protecting the external borders of the EU. A separate part of the thesis focuses on the involvement of the Czech Republic in the activities of this agency. The empirical part of the thesis analyses the practical experience of members of the Police of the Czech Republic from Frontex operations based on semi-structured interviews and also draws on an interview provided on behalf of the National Contact Point of the Frontex agency in the Czech Republic, which provides an institutional perspective on the involvement of the Czech Republic in these operations. Based on the obtained findings, the thesis evaluates practical experience from selected missions and identifies the main problems associated with the deployment of Czech police officers in Frontex operations.

Obsah

Úvod	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Vznik, vývoj a současná podoba Schengenského prostoru	13
2.1 Vymezení základních pojmů	13
2.1.1 Bezpečnost	13
2.1.2 EUROSUR	13
2.1.3 Vnitřní hranice	13
2.1.4 Vnější hranice	13
2.1.5 Schengenské dohody	14
2.1.6 Schengenský hraniční kodex	14
2.1.7 Volný pohyb osob	14
2.1.8 Mezinárodní policejní spolupráce	14
2.1.9 Operace agentury Frontex	15
2.1.10 Standing Corps	15
2.1.11 Západobalkánská migrační trasa	15
2.2 Schengenský prostor	16
2.3 Historie a vývoj Schengenského prostoru	16
2.4 Současná podoba Schengenského prostoru	17
3 Bezpečnostní hrozby Schengenského prostoru	18
3.1 Terorismus	18
3.2 Nelegální migrace	19
3.3 Organizovaný zločin	20
3.4 Kyberkriminalita	20
4 Nástroje zajišťování bezpečnosti Schengenského prostoru	22
4.1 Infomační systémy EU v oblasti bezpečnosti a správy hranic	22
4.1.1 Schengenský informační systém (SIS)	22
4.1.2 Vízový informační systém (VIS)	23

4.1.3	Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS).....	24
4.1.4	Systém vstupu/výstupu (EES)	24
4.1.5	Passenger Name Record (PNR) – Jmenná evidence cestujících	25
4.1.6	Systém Eurodac	25
4.2	Institucionální a operační nástroje zajišťování bezpečnosti Schengenského prostoru.....	26
4.2.1	Agentura Europol	26
4.2.2	Agentura Frontex.....	27
4.3	Personální a operační nástroje ochrany vnějších hranic.....	27
5	Agentura Frontex, vznik a vývoj	29
6	Role agentury Frontex v rámci zajišťování bezpečnosti vnějších hranic EU.....	31
7	Zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex	33
7.1	Úvod do problematiky	33
7.2	Povinnost přispívat do stálého útvaru.....	34
7.3	Další formy zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex.....	36
8	Polostrukturované rozhovory s příslušníky Policie České republiky.....	39
8.1	Metodika realizace rozhovorů	39
8.2	Charakteristika respondentů	40
8.3	Analýza rozhovorů s příslušníky Policie České republiky účastnicími se operací Frontexu.....	40
8.3.1	Charakter pracovních činností během mise.....	40
8.3.2	Přípravenost a náročnost služby	43
8.3.3	Rozdíly ve výkonu služby v zahraniční misi a v České republice	44
8.3.4	Mezinárodní spolupráce a právní rámec operací.....	46
8.3.5	Materiální a technické zabezpečení operací.....	48
8.3.6	Přínosy misí pro profesní rozvoj policistů.....	49
8.4	Rozhovor poskytnutý za národní kontaktní bod agentury Frontex	51
8.5	Shrnutí hlavních zjištění z rozhovorů.....	53

8.6	Diskuze výsledků.....	53
	Závěr.....	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam zkratk.....	63
	Seznam tabulek a grafů	64
	Seznam příloh.....	65
	Příloha 1 - Scénář rozhovoru s Národním kontaktním bodem Frontexu.....	66
	Příloha 2 - Scénář rozhovoru s účastníky operací Frontexu.....	68

Úvod

Otázka ochrany vnějších hranic Evropské unie představuje v současném bezpečnostním prostředí jedno z klíčových témat evropské bezpečnostní politiky. Dynamický vývoj bezpečnostních hrozeb jakou jsou přeshraniční kriminalita, terorismus, kyberkriminalita nebo rostoucí migrační tlaky, kladou na členské státy Evropské unie zvýšené nároky v oblasti zajišťování bezpečnosti a stability Schengenského prostoru. Účinné zabezpečení vnějších hranic je proto klíčovou podmínkou pro udržení volného pohybu osob uvnitř Evropské unie a pro řádné fungování schengenského režimu.

Zásadní úlohu v oblasti ochrany vnějších hranic Evropské unie plní agentura Frontex, jejímž hlavním posláním je koordinace spolupráce mezi členskými státy a reakce na aktuální bezpečnostní výzvy. V průběhu svého vývoje došlo k podstatnému rozšíření jejích pravomocí, a to jak v oblasti operativních činností, tak v oblasti strategického řízení, analýzy rizik a poskytování podpory členským státům. Agentura Frontex se tak stala jedním z hlavních nástrojů Evropské unie pro zajišťování bezpečnosti vnějších hranic a pro zvládání krizových situací v této oblasti.

Česká republika se jako členský stát Evropské unie aktivně podílí na činnostech agentury Frontex, a to především prostřednictvím vysílání příslušníků Policie České republiky do společných operací a misí na vnějších hranicích Unie, ale rovněž i poskytováním technických prostředků, finanční spoluúčasti v rámci rozpočtu Evropské unie, ale i expertní činností, která představuje odborný přínos na úrovni plánování, analýzy či výcviku. Přestože Česká republika nepatří mezi státy s přímou vnější hranicí Schengenského prostoru, její zapojení do aktivit agentury Frontex představuje důležitý prvek mezinárodní bezpečnostní spolupráce a přispívá k posilování bezpečnosti nejen na úrovni Evropské unie, ale i v národním kontextu. Praktické zkušenosti získané při zahraničních misích mohou zároveň ovlivňovat připravenost a odbornou úroveň českých bezpečnostních složek.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit praktické zapojení České republiky do operativních činností agentury Frontex při ochraně vnějších hranic Evropské unie a posoudit přínosy i limity tohoto zapojení pro české bezpečnostní složky. Práce se zaměřuje jak na institucionální rámec fungování agentury Frontex, tak zejména na reálný průběh společných operací a zkušenosti příslušníků Policie České republiky, kteří se těchto misí

přímo účastnili. Vedlejším cílem práce je zhodnocení jejich praktických zkušeností z konkrétních lokalit a identifikace klíčových problémů, s nimiž se české jednotky při nasazení v rámci operací Frontexu setkávají.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část se zaměřuje na základní vymezení Schengenského prostoru, popis hlavních bezpečnostních hrozeb a přehled nástrojů používaných k zajištění jeho bezpečnosti, přičemž zvláštní pozornost je věnována agentuře Frontex, jejímu vzniku, vývoji a současné roli. Empirická část je založena na kvalitativním výzkumu realizovaném formou polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky, kteří se účastnili operací agentury Frontex. Tyto rozhovory přinášejí přímý pohled na průběh operací a umožňují doplnit teoretická východiska o praktické zkušenosti z terénu.

Struktura práce odpovídá stanoveným cílům a postupně směřuje od teoretického ukotvení problematiky k analýze konkrétních poznatků z terénu. Závěrečná část práce se věnuje celkovému zhodnocení zjištěných poznatků a formulaci závěrů týkajících se role a významu zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex v kontextu ochrany vnějších hranic Evropské unie.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit praktické zapojení České republiky do operativních činností agentury Frontex při ochraně vnějších hranic Evropské unie a posoudit přínosy i limity tohoto zapojení pro české bezpečnostní složky. Práce se zaměřuje na analýzu role agentury Frontex v systému ochrany vnějších hranic EU a na konkrétní formy účasti České republiky na jejích aktivitách zaměřených na řešení bezpečnostních hrozeb.

Vedlejším cílem bakalářské práce je zhodnocení praktických zkušeností příslušníků Policie České republiky, kteří byli přímo nasazeni v operacích agentury Frontex na konkrétních zahraničních lokalitách, a identifikace klíčových problémů, se kterými se české jednotky při těchto nasazeních setkávají. Součástí tohoto cíle je rovněž posouzení přínosu těchto misí z hlediska profesního rozvoje policistů a přenosu zkušeností do domácí praxe.

Teoretická část bakalářské práce je zpracována na základě rešerše odborné literatury, relevantních legislativních dokumentů Evropské unie, výročních zpráv agentury Frontex a dalších dostupných odborných zdrojů. Cílem teoretické části je vytvořit ucelený přehled dosavadních poznatků týkajících se fungování agentury Frontex, jejího významu v oblasti ochrany vnějších hranic EU a zapojení České republiky do jejích aktivit.

Empirická část bakalářské práce je založena na kvalitativním výzkumu, konkrétně na metodě polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky, kteří se osobně účastnili operací agentury Frontex. Tato metoda umožňuje získat detailní a hloubkový vhled do praktického průběhu operací, každodenní činnosti nasazených policistů a jejich subjektivního hodnocení přínosů a problémů spojených s účastí na misích Frontexu. Získaná data budou analyzována a interpretována ve vztahu k vymezeným cílům práce.

2 Vznik, vývoj a současná podoba Schengenského prostoru

2.1 Vymezení základních pojmů

2.1.1 Bezpečnost

Bezpečnost je stav, kdy objektu (např. státu nebo jeho základním atributům) nehrozí závažné ohrožení jeho svrchovanosti, územní celistvosti, politického uspořádání, vnitřního pořádku, životů a zdraví občanů, majetkových hodnot a životního prostředí a kdy je tento objekt schopen a ochoten potenciální hrozby rozpoznat a v maximální možné míře jim předcházet nebo je eliminovat.¹

2.1.2 EUROSUR

EUROSUR je víceúčelový systém určený k předcházení nedovolenému přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti na vnějších hranicích EU; zároveň přispívá k ochraně a záchraně životů migrantů, kteří se snaží dostat k evropským břehům.²

2.1.3 Vnitřní hranice

Vnitřní hranice představují společné pozemní hranice mezi členskými státy, jejichž letiště určená pro vnitřní lety a námořní přístavy pro pravidelná trajektová spojení výlučně mezi přístavy na území členských států, bez přerušení plavby v přístavech mimo toto území.

2.1.4 Vnější hranice

¹ MAREŠ, Miroslav. Bezpečnost. In: ZEMAN, Petr. Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů. 1. vyd. Brno: Ústav strategických studií, Vojenská akademie v Brně, 2002, s. 15.

² European Border Surveillance System (EUROSUR) [online]. Evropská unie, 2014 [cit. 2026-02-]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/european-border-surveillance-system-eurosur.html>

Hranice smluvních stran (států Schengenských dohod) na zemi a na moři, jakož i letiště a námořní přístavy, pokud nejsou vnitřními hranicemi.³

2.1.5 Schengenské dohody

Schengenské dohody představují mezinárodní dohody uzavřené mezi některými státy Evropských společenství, jejichž cílem bylo postupné odstranění kontrol na společných hranicích a vytvoření prostoru volného pohybu osob. Tyto dohody se později staly součástí právního systému Evropské unie a tvoří základ fungování Schengenského prostoru.⁴

2.1.6 Schengenský hraniční kodex

Schengenský hraniční kodex je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, které stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob a pravidla pro překračování hranic.⁵

2.1.7 Volný pohyb osob

Volný pohyb osob je jednou ze základních svobod zaručenou občanům Evropské unie na základě unijního práva. Občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům umožňuje svobodně se pohybovat a žít v jakékoli zemi Evropské unie.⁶

2.1.8 Mezinárodní policejní spolupráce

Mezinárodní policejní spolupráce je spolupráce a interakce dvou nebo více policejních orgánů různých států, jejímž cílem je sdílení kriminalistických informací,

³ ČESKO. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Schengenské dohody. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Ústav mezinárodních vztahů, 2001. 4 s. ISBN 80-85864-64-9.

⁴ TÝČ, Vladimír. Základy práva Evropské unie pro ekonomy. Praha: Leges, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7502-243-1.

⁵ Souhrn právních předpisů EU – Schengenský hraniční kodex [online]. Evropská unie, 2016 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=oj:JOL_2016_077_R_0001

⁶ Volný pohyb osob v EU [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://mv.gov.cz/migrace/clanek/volny-pohyb-osob-v-eu.aspx>

koordinace vyšetřování a společný postup při odhalování, vyšetřování a potírání trestné činnosti přesahující státní hranice.⁷

2.1.9 Operace agentury Frontex

Operace agentury Frontex jsou operativní aktivity organizované na vnějších hranicích členských států Evropské unie, při nichž se příslušníci policie a experti z jednotlivých států podílejí na společných úkolech zaměřených na ochranu a posílení vnějších hranic EU.⁸

2.1.10 Standing Corps

Standing Corps je stálý sbor příslušníků Evropské pohraniční a pobřežní stráže agentury Frontex, který pomáhá členským státům Evropské unie při ochraně vnějších hranic, provádění hraničních kontrol a při řízení migrace.⁹

2.1.11 Západobalkánská migrační trasa

Západobalkánská migrační trasa je jedna z hlavních migračních cest do Evropské unie, která označuje nelegální příchody migrantů do EU přes region západního Balkánu, zejména přes Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Kosovo, Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko.¹⁰

⁷ LEMIEUX, Frédéric. *International Police Cooperation: Emerging Issues, Theory and Practice*. London: Routledge, 2010. 1-2 s. ISBN 978-1-84392-760-0.

⁸ Mezinárodní spolupráce [online]. Policie České republiky, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://policie.gov.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>

⁹ Standing Corps – European Border and Coast Guard [online]. Frontex – European Border and Coast Guard Agency, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.frontex.europa.eu/about-frontex/standing-corps/standing-corps/>

¹⁰ Western Balkans route [online]. Rada Evropské unie, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/western-balkans-route/>

2.2 Schengenský prostor

Schengenský prostor představuje nejrozsáhlejší území na světě s absencí kontrol na vnitřních hranicích, v němž jsou garantovány principy svobody pohybu, bezpečnosti a spravedlnosti. Zajišťuje volný pohyb téměř půl miliardy obyvatel Evropské Unie a přidružených států. Mezi těmito osobami jsou osoby s legálním pobytem na území, turisté, studenti se zájmem o výměnný pobyt a osoby cestující za pracovními či obchodními účely.¹¹

2.3 Historie a vývoj Schengenského prostoru

Schengenský prostor vznikl jako iniciativa několika Evropských států. Vysoká míra přeshraniční mobility na společných hranicích byla hlavním důvodem pro nalezení řešení, které by usnadnilo a urychlilo přechod hranic jak pro jednotlivce (turisty), tak pro subjekty provozující mezinárodní přepravu, a zároveň zajistilo plynulý pohyb zboží, služeb a kapitálu. Na tento problém zareagovalo pět členských států a to podepsáním Schengenské dohody dne 14.06.1985 v Lucemburském městě Schengen. Mezi těmito státy bylo Lucemburské velkovévodství, Nizozemské království, Francouzská republika, Belgické království a Spolková republika Německo. Smyslem této dohody bylo postupné odbourávání hraničních kontrol a rozvoj spolupráce v bezpečnostních otázkách, přičemž na počátku tato spolupráce fungovala jako samostatná dohoda mezi státy, která byla nezávislá na strukturách Evropských společenství.¹²

Dalším důležitým milníkem je 19.06.1990, kdy došlo k podepsání Schengenské prováděcí úmluvy mezi výše uvedenými pěti státy. Tato úmluva vymezila aplikovatelné zásady fungování prostoru bez vnitřních hranic, jako jsou zásady překračování vnitřních hranic, překračování vnějších hranic, vízová problematika, azylová problematika, pohyb cizinců, policejní spolupráci, podmínky případného trestání, vydávání osob atd. Další důležitou součástí této úmluvy bylo zřízení Schengenského informačního systému, který

¹¹ Evropská unie, aktualizováno 2025 [cit. 2026-01-31].

Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/schengen.html>

¹² DRULÁKOVÁ, Radka. Vnitřní bezpečnost Evropské unie: prostor svobody, bezpečnosti a práva. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2013, s. 35.

je velmi důležitým nástrojem při výměně informací, vedoucí k ochraně veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti.¹³

Postupná aplikace ustanovení Schengenské prováděcí úmluvy vytvořila klíčový právní rámec pro praktické uplatnění schengenského režimu. Výsledkem tohoto vývoje bylo v roce 1995 zavedení režimu bez vnitřních hraničních kontrol mezi zúčastněnými státy a vytvoření prostoru umožňujícího volný pohyb osob. Tento nový rámec se postupně zaváděl jako významná součást procesu evropské integrace, přičemž v počátečním období se vztahoval na sedm členských států Evropské unie, jmenovitě Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Francii, Německo, Španělsko a Portugalsko.

Významný posun ve vývoji schengenské spolupráce nastal v souvislosti s přijetím Amsterodamské smlouvy, která vstoupila v platnost v roce 1999 a začlenila schengenské acquis do institucionálního a právního rámce Evropské unie. Tím byla schengenská spolupráce transformována z původního mezivládního uspořádání na součást unijní integrace, což umožnilo její systematictější rozvoj, postupné rozšiřování a užší provázání s dalšími politikami Evropské unie.¹⁴

2.4 Současná podoba Schengenského prostoru

V současnosti do Schengenského prostoru patří 25 členských států Evropské Unie a 4 přidružené země Evropského sdružení volného pohybu (Island, Norské království, Švýcarská konfederace a Lichtenštejnské knížectví). Schengenský prostor v současnosti funguje jako komplexní integrační mechanismus, jehož podstatou je umožnění volného pohybu osob při absenci pravidelných kontrol na vnitřních hranicích, přičemž tento režim je doplněn jednotnými pravidly pro správu vnějších hranic a prohloubenou spoluprací v oblasti bezpečnosti. Tato prohloubená spolupráce se týká především policejní a justiční součinnosti mezi členskými státy, včetně výměny informací a koordinace postupů v oblasti vnitřní bezpečnosti, která je zajišťována zejména prostřednictvím Schengenského informačního systému (SIS), Vízového informačního systému (VIS) a systému Eurodac.¹⁵

¹³ Tamtéž s.42-43

¹⁴ Evropská unie, aktualizováno 2025 [cit. 2026-01-31].

Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/schengen.html>

¹⁵ Schengen Area [online].

Evropská komise, aktualizováno 2025 [cit. 2026-01-31].

Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area_en

3 Bezpečnostní hrozby Schengenského prostoru

Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu tvoří jeden z hlavních principů fungování Schengenského prostoru. Přijetí tohoto závazků vytvořilo významný milník v procesu evropské integrace. Současně však zrušení důsledných kontrol na hranicích sebou nese mnoho specifických bezpečnostních hrozeb. Tento stav klade vyšší nároky na efektivní ochranu vnějších hranic Schengenského prostoru a na prohlubování spolupráce mezi členskými státy v oblasti bezpečnostní politiky. Nedostatečná součinnost v uvedených oblastech může mít negativní dopad nejen na bezpečnost jednotlivých členských zemí, ale rovněž na stabilitu a fungování Schengenského prostoru jako celku. V následujících kapitolách si představíme vybrané hrozby, kterým Schengenský prostor čelí.

3.1 Terorismus

Mezinárodní terorismus je vážnou bezpečnostní hrozbou, která nezná hranice jednotlivých států a využívá výhod globalizovaného světa. Teroristické skupiny působí napříč zeměmi, opírají se o mezinárodní sítě a snaží se šířit strach a narušovat stabilitu společností. Mezinárodní terorismus, vycházející z politických či náboženských pohnutek, představuje vážnou výzvu pro stabilitu moderních demokratických společností. Svými útoky zasahuje do základních práv jednotlivců, zejména do práva na život, bezpečnost a ochranu zdraví. Současná teroristická činnost je navíc koncipována tak, aby měla co nejširší dopad, způsobila značné materiální škody a vyvolala dlouhodobý psychologický efekt strachu v celé společnosti.¹⁶ Lze usuzovat, že v rámci schengenského prostoru je v boji proti terorismu nezbytné využívat nejen mechanismy spolupráce mezi státy a sdílení informací, ale také společné databázové a informační systémy umožňující efektivnější identifikaci rizikových osob. Významnou roli zároveň sehrává posílená ochrana vnějších hranic Schengenu, koordinovaný postup pohraničních složek a sjednocování právních rámců v oblasti policejní a justiční spolupráce. Jen pro představu teroristické situace v Evropě lze uvést, že v roce 2023 bylo v EU zaznamenáno 120 teroristických incidentů, což představuje výrazný nárůst oproti předchozím letům, zejména ve Francii a Itálii. Většinu

¹⁶ PIKNA, B. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. Praha: Linde, 2006. s. 20-21

útoků spáchaly separatistické skupiny, zatímco džihádistické útoky byly méně časté, ale měly nejtragičtější následky.¹⁷

3.2 Nelegální migrace

Nelegální migrace označuje porušení pravidel vstupu a pobytu na území státu, kdy osoby překračují hranice bez potřebných dokladů či víz, případně využívají nepravé, upravené nebo účelově zneužitě platné dokumenty. Jejím cílem je buď neoprávněný pobyt v daném státě, nebo využití jeho území jako prostředku k dalšímu nelegálnímu přesunu do jiné země, čímž dochází k porušení imigračních a dalších právních předpisů.¹⁸ Nelegální migrace je ovlivněna souborem vzájemně provázaných faktorů, které motivují jednotlivce k odchodu ze země původu. Mezi nejvýznamnější patří ekonomické důvody, zejména chudoba, nezaměstnanost a snaha zajistit základní životní podmínky pro sebe a svou rodinu. Významnou roli hrají také politické příčiny, jako jsou války, ozbrojené konflikty či násilí ze strany gangů a milicí, které ohrožují osobní bezpečnost obyvatel. Další skupinu představují environmentální faktory, především hlad, nedostatek pitné vody a zhoršující se životní podmínky v důsledku přírodních problémů. K rozhodnutí pro nelegální migraci přispívají rovněž právní a administrativní překážky, například nemožnost získat legální vízum nebo zdlouhavé a složité azylové řízení. V neposlední řadě hrají roli i subjektivní faktory, jako jsou zkreslené představy o životní úrovni v cílových zemích a nereálná očekávání spojená s představou lepší budoucnosti. Podle předběžných údajů agentury Frontex se v roce 2025 počet zjištěných nelegálních překročení vnějších hranic EU snížil o 26 % na zhruba 178 tisíc, což je nejnižší hodnota od roku 2021 a méně než polovina oproti roku 2023. Migrační trasy se však mohou rychle měnit v důsledku různých faktorů, jako jsou aktivity pašeráků, konflikty atd., což znamená, že situace zůstává dále nestabilní.¹⁹

¹⁷ EUROPOL. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2024 [online]. Haag: Europol, 2024. Dostupné z WWW: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2024>

¹⁸ DRBOHLAV, D. Nelegální ekonomické aktivity migrantů – Česko v evropském kontextu. Praha, 2009, s. 20.

¹⁹ FRONTEx. Irregular border crossings down 26 % in 2025, Europe must stay prepared [online]. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, 2026 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-down-26-in-2025-europe-must-stay-prepared-lyKpVb>

3.3 Organizovaný zločin

Organizovaný zločin patří mezi klíčové bezpečnostní výzvy Schengenského prostoru, jelikož dokáže efektivně využívat volného pohybu osob a zboží v rámci Evropské unie a současně těžit z nedostatků v ochraně jejích vnějších hranic. Kriminální struktury působí dlouhodobě a koordinovaně na území více států a jejich činnost zahrnuje zejména nelegální obchod s drogami a zbraněmi, pašování různých druhů zboží, padělání dokladů a legalizaci výnosů z trestné činnosti. Hlavní priority v boji proti organizované trestné činnosti stanovuje multidisciplinární platforma EMPACT. Na základě těchto priorit koordinuje spolupráci členských států a evropských agentur při plánování a realizaci konkrétních operací. Jedním z klíčových činitelů, kteří naplňují cíle EMPACT platformy je agentura Frontex, která se prakticky podílí na ochraně vnějších hranic Evropské Unie, různými operačními činnostmi, analýzou rizik, výměnou informací či odborným výcvikem národních bezpečnostních složek členských států.

Jako konkrétní ukázkou výsledků koordinovaného postupu Evropské unie v boji proti organizované trestné činnosti lze uvést aktivity multidisciplinární platformy EMPACT v roce 2023. Společné operace bezpečnostních a justičních orgánů zapojených do této iniciativy vedly k zadržení 13 871 osob, zahájení 15 644 trestních řízení a zajištění finančních prostředků v hodnotě přesahující 797 milionů eur, přičemž bylo zároveň zabaveno více než 197 tun nelegálních drog. Významných výsledků bylo dosaženo také v oblasti boje proti převaděčství a obchodování s lidmi, kdy se podařilo zadržet 6 801 převaděčů migrantů a identifikovat přibližně 7 500 obětí tohoto trestného jednání, což potvrzuje efektivitu úzké spolupráce vnitrostátních orgánů s institucemi a agenturami EU.²⁰

3.4 Kyberkriminalita

Tento druh kriminality je všeobecnou hrozbou současnosti, neboť rozvoj moderních technologií, stále širší využívání online prostoru a postupující digitalizace veřejné správy i bezpečnostních systémů vytvářejí nové příležitosti pro páchaní trestné činnosti a zároveň zvyšují zranitelnost států i jednotlivců vůči kybernetickým útokům.

²⁰ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Organised crime: Council reports on EU-wide crime-fighting actions [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2024 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/06/19/organised-crime-council-reports-on-eu-wide-crime-fighting-actions/>

Kybernetická kriminalita představuje trestnou činnost páchanou v kyberprostoru, která je zaměřena na počítače, informační systémy a jejich součásti, včetně hardwaru, softwaru a dat. Útoky mohou směřovat jak na samotné počítače, tak i na externí nosiče dat. Počítač zde může vystupovat jako cíl i jako nástroj trestné činnosti, a to samostatně nebo v rámci počítačových sítí. Do kybernetické kriminality patří například podvody, krádeže identity, trestné činy spojené s nelegálním obsahem na internetu či útoky proti informačním systémům.²¹ Vzhledem k tomu, že ochrana Schengenského prostoru je dnes do velké míry závislá na digitálních systémech, které slouží ať už jako výměna informací či k evidenci osob je kyberkriminalita zásadní bezpečnostní hrozbou pro tuto problematiku.

²¹ SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018, str. 23-25

4 Nástroje zajišťování bezpečnosti Schengenského prostoru

Bezpečnost schengenského prostoru je zajišťována prostřednictvím komplexního souboru vzájemně provázaných opatření, jejichž cílem je vyvážit absenci stálých kontrol na vnitřních hranicích. Tento systém je tvořen především centralizovanými informačními databázemi, působením institucí Evropské unie a praktickou spoluprací bezpečnostních složek členských států. Schengen je koncipován jako prostor bez pravidelných vnitřních hraničních kontrol, přičemž ochrana vnitřní bezpečnosti je založena na fungování uvedených kompenzačních mechanismů.²² Právní rámec Evropské unie zároveň připouští možnost dočasného obnovení kontrol na vnitřních hranicích jako mimořádného opatření, aniž by tím byl narušen základní princip volného pohybu osob.²³ Právním rámcem Evropské unie je v tomto případě míněn zejména Schengenský hraniční kodex, který navazuje na základní smlouvy Evropské unie vytvářející hodnotový a kompetenční základ schengenské spolupráce a který stanoví jak princip volného pohybu osob bez vnitřních kontrol, tak podmínky, za nichž mohou být tyto kontroly výjimečně dočasně obnoveny.²⁴ V této kapitole si představíte nejvýznamnější nástroje bezpečnosti.

4.1 Informační systémy EU v oblasti bezpečnosti a správy hranic

4.1.1 Schengenský informační systém (SIS)

Schengenský informační systém (SIS) tvoří jeden ze základních pilířů systému zajišťování bezpečnosti Evropské unie. Jeho fungování je úzce spjato s ochranou veřejného pořádku a zajištěním vnitřní bezpečnosti členských států v podmínkách volného pohybu osob. Systém je založen na centralizovaném zpracování údajů a umožňuje oprávněným orgánům členských států provádět automatizované dotazy do databáze obsahující informace o osobách a věcech. Tyto informace jsou využívány při výkonu hraničních kontrol, jakož i v rámci dalších policejních a celních činností na území členských států, a

²² Schengen area – Migration and Home Affairs [online]. Evropská komise, bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area_en

²³ Nařízení (EU) 2016/399 Evropského parlamentu a Rady o kodexu Unie týkajícím se pravidel pro přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) [online]. Evropská unie, 2016 [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj/eng>

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 o kodexu Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) [online]. Evropská unie, 2016 [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32016R039>

to v souladu s platnými vnitrostátními právními předpisy. SIS obsahuje například informace o osobách zatčených, pohřešovaných, o osobách s odepřeným vstupem či hledaných pro různé účely trestního řízení.²⁵ Tento systém se neustále vyvíjí, od roku 2023 lze v něm nalézt například údaje jako: fotografie, otisky dlaní, otisky prstů, stopy otisků prstů, stopy otisků dlaní a podle vztahu k pohřešovaným osobám též záznamy DNA.²⁶

4.1.2 Vízový informační systém (VIS)

Vízový informační systém (VIS) představuje nástroj Evropské unie určený ke sdílení a správě vízových informací mezi členskými státy. Příslušným orgánům umožňuje elektronické ukládání, průběžnou aktualizaci a vyhledávání údajů vztahujících se k vízovým řízením. Jeho zavedení sleduje především cíl zajistit jednotné uplatňování společné vízové politiky, přičemž současně přispívá k ochraně vnitřní bezpečnosti a k potírání teroristických hrozeb v rámci jasně vymezených a kontrolovaných podmínek. Součástí funkce VIS je také posílení spolupráce mezi příslušnými orgány členských států, zejména prostřednictvím efektivnější výměny informací o žádostech o vízum a přijatých rozhodnutích.

Tím systém napomáhá zjednodušení a zrychlení vízových postupů, omezuje praxi podávání více žádostí do různých států a zvyšuje schopnost orgánů odhalovat podvodné jednání. Zároveň podporuje výkon kontrol na vnějších hranicích Evropské unie i na jejím vnitřním území. VIS rovněž slouží jako prostředek k identifikaci osob, které nesplňují nebo přestaly splňovat podmínky pro vstup či pobyt na území členských států, přičemž ověřování totožnosti probíhá na základě údajů uložených v systému, včetně biometrických informací.²⁷ V rámci podání žádosti o vízum jsou od žadatelů shromažďovány biometrické údaje, zahrnující pořízení digitální podoby obličeje a záznam otisků všech deseti prstů. Tato povinnost se neuplatňuje u dětí, které nedosáhly věku dvanácti let, ani u osob, jejichž zdravotní stav neumožňuje provedení snímání otisků prstů. Při vstupu na vnější hranice schengenského prostoru mohou být následně otisky prstů držitele víza porovnány s údaji uloženými v příslušné databázi, přičemž zjištěný nesoulad automaticky nevede k zamítnutí

²⁵ PIKNA, B. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva. 2. doplněné vydání. Praha, LINDE, s. 236, 239.

²⁶ Schengenský informační systém: co je SIS a jak funguje [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_cs

²⁷ KOUKAL, M. Společná vízová politika EU – Existuje právo na krátkodobé vízum? Praha, 2017, s. 81–82.

vstupu, ale zakládá důvod k provedení dodatečných opatření za účelem ověření totožnosti cestujícího.²⁸

4.1.3 Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)

Systém ETIAS vznikl jako odpověď na rostoucí migrační pohyby, uprchlickou situaci a také na bezpečnostní hrozby spojené s terorismem. V praxi se ukázalo, že při překračování vnějších hranic schengenského prostoru neměly příslušné orgány předem k dispozici dostatek informací o osobách přicházejících ze zemí mimo Evropskou unii. Tento nedostatek ztěžoval efektivní kontrolu a vyhodnocení možných rizik. Z těchto důvodů byl vytvořen systém ETIAS, jehož cílem je předem vyhodnocovat potenciální rizika a zabránit vstupu osobám, které by mohly představovat hrozbu. Může jít například o nebezpečí nelegální migrace, ohrožení veřejného zdraví či jiné bezpečnostní riziko.²⁹ ETIAS je elektronický informační systém, který slouží jako vstupní povolení pro občany zemí mimo EU, kteří mohou cestovat do vybraných evropských států bez víza. Povolení je navázáno na cestovní pas a platí maximálně tři roky nebo do skončení jeho platnosti. Systém umožňuje opakované krátkodobé pobyty, zpravidla v rozsahu do 90 dnů během jakéhokoli 180denního období, přičemž samotné udělení autorizace automaticky nezakládá nárok na vstup na území státu. Žádost o ETIAS se podává elektronickou formou prostřednictvím online systému a většina žádostí je zpracována během několika minut, avšak v ojedinělých případech může být doba vyřízení delší. Při každém vstupu na území dotčených států je následně prováděna hraniční kontrola, jejímž cílem je ověřit splnění všech stanovených podmínek vstupu.³⁰

4.1.4 Systém vstupu/výstupu (EES)

Systém EES je digitální nástroj, který automaticky eviduje vstupy, výstupy a případná odepření vstupu státních příslušníků zemí mimo EU při krátkodobých cestách do vybraných evropských zemí. Týká se jak cestujících s krátkodobým vízem, tak i těch, kteří

²⁸ Visa Information System (VIS) – informace o vízovém informačním systému [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/visa-information-system_en

²⁹ SMETANA, M. Činnost cizinecké policie II. Praha, Policejní akademie České republiky v Praze, 2023, s. 177.

³⁰ ETIAS – Evropský systém cestovních informací a povolení [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://travel-europe.europa.eu/etias/about-etias/what-is-etias>

mohou cestovat bez víza. Tento systém nahrazuje dosavadní praxi fyzického razítkování cestovních dokladů elektronickým záznamem, čímž přispívá ke zrychlení a zvýšení efektivity hraničních kontrol. Využití biometrických údajů umožňuje účinnější prevenci překračování povolené délky pobytu, zneužívání totožnosti a nelegální migrace. Současně systém posiluje úroveň bezpečnosti tím, že příslušným orgánům poskytuje detailnější přehled o pohybu osob a podporuje boj proti závažné trestné činnosti.³¹

4.1.5 Passenger Name Record (PNR) – Jmenná evidence cestujících

Na rozdíl od systémů SIS, EES či VIS, jejichž hlavním účelem je kontrola a evidence pohybu osob, představuje PNR analytický nástroj založený na shromažďování a vyhodnocování údajů pocházejících z letecké dopravy. Údaje PNR zahrnují informace, které cestující poskytují leteckým dopravcům a které jsou ukládány v rezervačních a odbavovacích systémech v souvislosti s organizací letecké přepravy. Konkrétní struktura těchto dat není jednotná a odvíjí se od průběhu rezervace a odbavení; může tedy obsahovat podrobnosti o plánované cestě a celém itineráři jednotlivce či společně cestující skupiny, kontaktní a platební informace, jakož i údaje týkající se sedadel a zavazadel. Systematické shromažďování a analytické zpracování PNR dat poskytuje orgánům veřejné moci možnost rozpoznávat nestandardní či rizikové cestovní chování a identifikovat pachatele závažné trestné činnosti, včetně osob zapojených do terorismu, které dosud nebyly v hledáčku orgánů činných v trestním řízení. Tento způsob práce s daty je v současnosti široce uplatňován jak v rámci Evropské unie, tak na mezinárodní úrovni a představuje významný nástroj prevence a potírání teroristických aktivit i dalších forem závažné kriminality, například drogové trestné činnosti, obchodování s lidmi či sexuálního vykořisťování dětí.³²

4.1.6 Systém Eurodac

Systém Eurodac představuje významný technický a institucionální nástroj Evropské unie, který slouží k podpoře řádného fungování společné azylové politiky a k zajištění efektivního nakládání se žádostmi o mezinárodní ochranu. Je založen na centrální

³¹ ES – Evropský systém záznamu hranic [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-07].

Dostupné z WWW: <https://travel-europe.europa.eu/ees/what-is-the-ees>

³² Travel information – law enforcement cooperation [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/law-enforcement-cooperation/travel-information_en?utm_source

databázi otisků prstů, jež umožňuje jednoznačnou identifikaci žadatelů o azyl a osob zadržovaných v souvislosti s neoprávněným překročením vnějších hranic Evropské unie. Členské státy jsou povinny odebírat otisky prstů všem žadatelům o azyl starším 14 let a tyto údaje spolu s dalšími relevantními informacemi, jako je stát původu, místo a datum podání žádosti či údaje o přenosu dat, předávat do centrální databáze. Centrální jednotka zajišťuje ukládání, porovnávání a zpracování těchto údajů a současně odpovídá za jejich ochranu prostřednictvím přísných bezpečnostních, kontrolních a přístupových mechanismů, které mají zabránit neoprávněnému nahlížení, zneužití nebo neoprávněné manipulaci s daty. Přístup k údajům je omezen výhradně na oprávněné orgány členských států a jejich využití je možné pouze pro účely související s azylovým řízením. Systém zároveň reflektuje požadavky na ochranu osobních údajů, když osobám, jichž se údaje týkají, přiznává právo na informace, opravu nepřesných údajů a v zákonem stanovených případech i na jejich výmaz. Eurodac tak přispívá ke zvýšení právní jistoty, transparentnosti a jednotnosti při uplatňování azylových pravidel v rámci Evropské unie.³³

4.2 Institucionální a operační nástroje zajišťování bezpečnosti Schengenského prostoru

4.2.1 Agentura Europol

Europol je významnou agenturou v oblasti prosazování práv a představuje další důležitý prvek systému vnitřní bezpečnosti Evropské Unie a ochrany vnějších hranic Schengenského prostoru. Pomáhá členským státům v boji proti terorismu, kybernetické kriminalitě a dalším závažným a organizovaným formám trestné činnosti. Europol neplní roli samostatného policejního orgánu. Jeho role spočívá především v podpoře a koordinaci. Europol shromažďuje a vyhodnocuje informace, které mu poskytují členské státy, ale i další partneři a umožňuje jejich sdílení. Současně napomáhá organizace a sladění vyšetřovacích a operativních aktivit mezi národními orgány. Každá konkrétní operace Europolu se uskutečňuje ve spolupráci s příslušným členským státem a na základě dohody s jeho orgány. Samotný Europol přitom nemá pravomoc používat donucovací prostředky (například zatýkat osoby nebo provádět zásahy). Tato oprávnění mají výhradně orgány daného státu, tedy například policie nebo jiné bezpečnostní složky konkrétní země.³⁴

³³BALGA, J. Azylové právo. Praha, Aleš Čeněk, 2012, s. 109–112.

³⁴BRUNOVÁ, M., JANKŮ, M. Evropské právo a bezpečnost. Praha, Vysoká škola finanční a správní, a.s., 2022, s. 108–110.

Statistické údaje a dosažené výsledky potvrzují, že Europol hraje významnou roli v boji proti přeshraniční trestné činnosti.

Agentura zaměstnává více než 1 400 osob a současně působí jako platforma pro více než 264 styčných důstojníků z členských států i partnerských zemí, kteří zabezpečují každodenní výměnu informací a operativní spolupráci mezi příslušnými národními orgány.³⁵ Mezi konkrétní příklady úspěšné činnosti Europolu patří například operace Blue Amber, která byla zaměřena na omezení aktivit organizovaných zločineckých skupin podílejících se na usnadňování nelegální migrace, obchodování s drogami a stělnými zbraněmi či na dopravní kriminalitě. V rámci této operace sehráli důležitou roli styční důstojníci Europolu, kteří zajišťovali koordinaci a výměnu informací mezi národními orgány činnými v trestním řízení. Výsledkem bylo zadržení 179 podezřelých osob, zajištění téměř tří tun kokainu a 250 kilogramů syntetických drog a také zabavení 74 vozidel. Dalším příkladem je operace Taurus, při níž byla rozbita organizovaná zločinecká skupina zapojená do pašování migrantů a padělání dokladů. Během této akce byly odhaleny a zajištěny tři plně vybavené laboratoře určené k výrobě padělaných dokumentů, včetně kompletního digitálního vybavení. Současně byly zabaveny stovky palubních vstupenek souvisejících s nelegální migrací, desítky pasů a průkazů totožnosti a více než 60 000 eur v hotovosti.³⁶ Tyto dvě operace byly pouze malým představením toho, jak je agentura Europol významná v boji proti přeshraniční kriminalitě.

4.2.2 Agentura Frontex

Problematika agentury Frontex je rozpracována v samostatné kapitole této práce.

4.3 Personální a operační nástroje ochrany vnějších hranic

V rámci zajišťování bezpečnosti schengenského prostoru nelze opomíjet význam nejen technické a institucionální infrastruktury, ale také dostatečných personálních kapacit a efektivního operačního nasazení příslušných orgánů. Technologické nástroje a specializované agentury sice vytvářejí koordinační a organizační rámec, avšak klíčovou

³⁵ Europol – o Europolu [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

³⁶ Search results for „operation“ – Europol [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.europol.europa.eu/search?q=operation&sort=relevance>

roli při faktickém výkonu bezpečnostních opatření plní především národní složky členských států, zejména pohraniční stráž, celní správa a další bezpečnostní útvary, které realizují fyzickou kontrolu a dohled na konkrétních úsecích hranic. Tyto personální zdroje zabezpečují identifikaci a kontrolu osob i zboží, operativně reagují na mimořádné události a flexibilně upravují své nasazení v závislosti na aktuální míře rizik a migračních tlacích. V rámci konceptu evropského integrovaného řízení hranic dochází k jejich spolupráci nejen na vnitrostátní úrovni, ale rovněž prostřednictvím koordinačních mechanismů Evropské unie. Tento víceúrovňový přístup posiluje schopnost pružně reagovat na krizové situace, efektivně navyšovat dohled v exponovaných oblastech a realizovat společné operace směřující k zajištění bezpečného a plynulého fungování schengenského prostoru.³⁷

³⁷ Schengen borders: more deportations, surveillance and militarisation in the works [online]. Statewatch, 20 January 2026 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.statewatch.org/news/2026/january/schengen-borders-more-deportations-surveillance-and-militarisation-in-the-works/>

5 Agentura Frontex, vznik a vývoj

Zavedením schengenského prostoru došlo ke zrušení kontrol na hranicích mezi členskými státy, čímž se zároveň posílil důraz na ochranu společných vnějších hranic před rizikem hrozeb, které z této skutečnosti vyvstaly. Mezi významné výzvy patřila zejména problematika migrace a přeshraniční kriminality.

Migrace je v prostředí Evropské unie dlouhodobě vnímána jako možný zdroj ekonomických i kulturních výzev. Problematika nelegální migrace se proto stala jedním z ústředních témat politických debat a strategických dokumentů jak na úrovni členských států, tak na úrovni samotné EU. Za účelem posílení spolupráce při ochraně vnějších hranic byla v roce 2004 založena agentura Frontex, jejímž cílem je koordinovat operativní činnost členských států a přispívat k omezení nelegálních migračních toků v rámci společné migrační politiky Unie. Činnost a postupy této agentury v oblasti hraniční kontroly dnes představují významný prvek s politickými, společenskými i právními dopady.³⁸

Agentura Frontex byla zřízena Nařízením Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004, kterým byla ustanovena Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie. V počáteční fázi měla agentura především koordinační charakter, její úloha spočívala zejména v organizaci společných operací, podpoře výměny informací a poskytování analytických podkladů členským státům. Frontex v této době nedisponoval vlastními výkonnými pravomocemi ani stálým operačním sborem a byl závislý na personálních a technických příspěvcích členských států.

39

Postupně však docházelo k rozšiřování jejích činností, zejména v oblasti analýzy rizik, návratové politiky a odborné přípravy pohraničních složek. Rostoucí migrační tlak na některé úseky vnějších hranic však postupně ukazoval limity původního institucionálního nastavení. Zásadní zlom ve vývoji agentury představovala migrační krize v roce 2015, během níž došlo k výraznému nárůstu počtu osob přicházejících do Evropské unie zejména přes oblast Středozemního moře a západobalkánskou trasu. Situace odhalila

³⁸ MUNGLIANU, R. *Frontex and non-refoulement: the international responsibility of the EU*. Cambridge; New York; Port Melbourne; Delhi; Singapore, Cambridge University Press, 2016, s. 1.

³⁹ Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie [online]. Evropská unie, 2004 [cit. 2026-02-22]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32004R2007>

nedostatečnost dosavadního modelu založeného převážně na dobrovolných příspěvcích členských států a vedla k politické shodě na potřebě posílení institucionálního rámce ochrany vnějších hranic.⁴⁰

Zakládající právní rámec agentury byl v říjnu 2016 nahrazen novou právní úpravou přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropské pohraniční a pobřežní stráž, kterým došlo k úpravě a rozšíření původního mandátu Frontexu. Tato legislativní změna posílila postavení agentury a přizpůsobila její fungování aktuálním potřebám ochrany vnějších hranic Evropské unie.⁴¹

K dalšímu významnému rozšíření pravomocí došlo v roce 2019 přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž, které současně zrušilo předchozí právní předpisy upravující tuto oblast. Touto reformou byl mandát agentury dále posílen a institucionalizován v širším rámci evropské integrované správy hranic. Součástí reformy bylo vytvoření stálého sboru Evropské pohraniční a pobřežní stráže (standing corps), který má postupně dosáhnout až 10 000 příslušníků. Agentura tak získala možnost budovat vlastní personální a technické kapacity a posílila svou operační autonomii, přičemž nadále funguje na principu sdílené odpovědnosti s členskými státy.⁴²

Od zahájení své činnosti v roce 2005 má agentura své sídlo ve Varšavě. Ústředí agentury bylo záměrně umístěno do Varšavy. Po posunutí hranic dále na východ převzalo Polsko odpovědnost za ochranu značné části vnější hranice Evropské unie, a tím získalo významné postavení v oblasti bezpečnosti. Volba Varšavy zároveň odrážela trend po rozšíření Unie směrem na východ, kdy se nově zakládané instituce často situovaly do členských zemí, které k EU přistoupily nejnověji.⁴³ Vývoj agentury Frontex od roku 2004 ukazuje její postupnou proměnu z převážně koordinačního orgánu na instituci s rozšířenými pravomocemi a vlastními kapacitami v rámci systému evropské správy hranic.

⁴⁰ Komise Evropských společenství. Dokument o strategii v oblasti vnějších hranic (COM(2015) 673) [online]. Evropská unie, 2015 [cit. 2026-02-08].

Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0673>

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž [online]. Evropská unie, 2016 [cit. 2026-02-08].

Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32016R1624>

⁴² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o změně nařízení (EU) 2016/399 (Schengenský hraniční kodex) [online]. Evropská unie, 2019 [cit. 2026-02-22]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019R1896>
(eur-lex.europa.eu)

⁴³ HRABÁLEK, M. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno, Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2012, s. 86.

6 Role agentury Frontex v rámci zajišťování bezpečnosti vnějších hranic EU

Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž Frontex poskytuje podporu členským státům Evropské unie i zemím schengenského prostoru při zabezpečování vnějších hranic a při boji proti trestné činnosti přesahující hranice jednotlivých států. Její činnost však nespočívá pouze v ochraně hranic. Agentura zároveň zajišťuje výměnu zpravodajských poznatků a odborných zkušeností mezi státy EU i okolními zeměmi, které se potýkají s novými migračními výzvami a formami přeshraniční kriminality. Dále poskytuje členským státům EU a zemím schengenského prostoru podporu ve všech oblastech správy hranic. Zajišťuje operativní pomoc přímo v terénu, podílí se na boji proti přeshraniční kriminalitě, provádí letecký dohled, shromažďuje a vyhodnocuje informace, asistuje při návratových řízeních a sleduje a zavádí nové technologie využitelné při ochraně hranic. Díky vytvoření stálého útvaru, první jednotné uniformované služby EU s pravomocemi v oblasti prosazování práva, se Frontex stal klíčovou operativní složkou Unie. Na operacích na vnějších hranicích EU i mimo její území se podílejí stovky jeho příslušníků. Agentura odpovídá za zajištění bezpečnosti a efektivního fungování vnějších hranic Evropské unie. V současnosti jde o největší a zároveň nejrychleji se rozvíjející agenturu EU.⁴⁴ Klíčovou složku působení Frontex představuje koordinace a implementace společných operačních aktivit na námořních, pozemních i vzdušných úsecích vnějších hranic. Agentura zajišťuje mobilizaci lidských zdrojů a technických prostředků do oblastí vystavených zvýšenému migračnímu tlaku, přičemž dlouhodobě se jedná zejména o region Středozemního moře a západobalkánskou migrační trasu. Podle výročních zpráv agentury zahrnuje její operační činnost široké spektrum aktivit spojených s ochranou vnějších hranic. Patří mezi ně zejména provádění hraničních kontrol a dohled nad hranicemi, účast na pátracích a záchranných operacích na moři, podpora při identifikaci a registraci osob a také koordinace návratových operací v rámci návratové politiky EU.⁴⁵

Na tyto činnosti navazuje také analytická a koordinační role agentury. Frontex dlouhodobě sleduje migrační vývoj a vypracovává analýzy rizik, které slouží členským

⁴⁴ Frontex – Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž [online]. Evropská unie, bez data [cit. 2026-02-16]. Dostupné z WWW: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/frontex_cs

⁴⁵ Consultative Forum – documents (Frontex) [online]. Frontex, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.frontex.europa.eu/fundamental-rights/consultative-forum/documents/>

státům jako podklad pro rozhodování a plánování opatření. Současně hodnotí připravenost jednotlivých zemí zvládat případné krizové situace na vnějších hranicích. Důležitou úlohu v tomto směru plní také styční důstojníci působící v členských i vybraných třetích státech. Agentura se rovněž podílí na sjednocování odborné přípravy pohraničních složek a podporuje sdílení zkušeností mezi státy. Významná je také její role při rozvoji informačních systémů a koordinaci systému EUROSUR, který umožňuje lepší přehled o situaci na hranicích. Frontex zároveň spolupracuje s dalšími unijními agenturami, zejména s Europolem a Eurojustem v oblasti boje proti závažné přeshraniční kriminalitě, a v námořní oblasti s agenturami EFCA a EMSA. Tím se jeho působení neomezuje pouze na praktické operace, ale zahrnuje i širší koordinaci a podporu bezpečnostní politiky Evropské unie.⁴⁶

⁴⁶ Frontex – Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž [online]. Policie České republiky, bez data [cit. 2026-02-17]. Dostupné z WWW: <https://policie.gov.cz/clanek/frontex.aspx>

7 Zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex

7.1 Úvod do problematiky

Česká republika se stala členským státem Evropské unie v roce 2004 a od roku 2007 je rovněž součástí schengenského prostoru. Ačkoli nedisponuje vlastní vnější hranicí Evropské unie, aktivně participuje na systému evropské integrované správy hranic. Právní rámec tohoto systému je zakotven v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. Z tohoto nařízení se odvíjejí veškeré další formy zapojení České republiky do činností agentury Frontex.

Nařízení stanoví, že evropská integrovaná správa hranic je prováděna jako sdílená odpovědnost agentury a členských států, přičemž členské státy si ponechávají primární odpovědnost za správu svých vnějších hranic. Ochrana vnějších hranic je v nařízení spojena se zajištěním fungování Schengenského prostoru a vysoké úrovně vnitřní bezpečnosti v Unii. Nařízení dále ukládá členským státům povinnost podílet se na provádění evropské integrované správy hranic a přispívat do stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráž.

Z postavení členského státu Evropské unie vyplývá, že Česká republika je subjektem práv a povinností stanovených tímto nařízením. Nařízení současně deklaruje, že členské státy realizují svou odpovědnost v rámci společného systému evropské integrované správy hranic. V podmínkách České republiky se tato skutečnost projevuje zejména:

- závazkem přispívat do stálého útvaru,
- povinností sdílet informace a spolupracovat v systému EUROSUR,
- účastí na společných operacích,
- spoluprací v oblasti návratové politiky.

7.2 Povinnost přispívat do stálého útvaru

Nařízení zakládá stálý útvar Evropské pohraniční a pobřežní stráže, jehož plánovaná kapacita dosahuje až 10 000 operativních pracovníků. Tento útvar je tvořen čtyřmi kategoriemi operativního personálu:

- zaměstnanci agentury ve služebním poměru,
- pracovníci dlouhodobě dočasně vyslaní členskými státy,
- pracovníci krátkodobě vysílání členskými státy,
- příslušníci rezervy určené pro rychlé nasazení.

Členské státy poskytují příspěvky do stálého útvaru v souladu s pravidly vymezenými samotným nařízením a jeho přílohami. Příloha II stanoví podmínky příspěvků členských států na dlouhodobá dočasná přidělení, zatímco Příloha III upravuje jejich závazky v oblasti krátkodobých vyslání. Česká republika jako členský stát Evropské unie naplňuje povinnosti vyplývající z těchto ustanovení a podílí se na personálním zajištění jednotlivých kategorií stálého útvaru v rozsahu stanoveném příslušným nařízením.⁴⁷

Praktické naplňování povinnosti přispívat do stálého útvaru lze doložit konkrétními údaji o počtu vyslaných příslušníků Policie České republiky do operací agentury Frontex v jednotlivých letech. Přehled vývoje personálních příspěvků včetně hlavních zemí a charakteru nasazení uvádí tabulka č. 1.

Tabulka 1: Počty vyslaných pracovníků Policie České republiky

Rok	Počet pracovníků	Země a charakter nasazení
2015	41	Itálie, Řecko – registrační a identifikační centra; námořní hranice a přístavy
2016	156	Itálie, Řecko – registrační a identifikační centra; námořní hranice a přístavy

⁴⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní strážce a o změně nařízení (EU) 2016/399 (Schengenský hraniční kodex) [online]. Evropská unie, 2019 [cit. 2026-02-08].

2017	163	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko – pozemní hranice EU
2018	176	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko – pozemní hranice EU
2019	242	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko – pozemní hranice EU Albánie – pozemní hranice (Frontex)
2020	233	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko – pozemní hranice EU Albánie – pozemní hranice (Frontex)
2021	134	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko, Albánie, Rumunsko, Srbsko – pozemní hranice EU
2022	145	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko, Albánie, Rumunsko, Srbsko, Moldavsko – pozemní hranice EU
2023	142	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko, Albánie, Rumunsko, Srbsko, Moldavsko, Severní Makedonie, Slovensko – pozemní hranice EU
2024	140	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko, Albánie, Rumunsko, Srbsko, Moldavsko, Severní Makedonie, Slovensko – pozemní hranice EU
2025	157	Itálie, Řecko – registrační centra; námořní hranice Španělsko – přístavy Bulharsko, Maďarsko, Albánie, Rumunsko, Srbsko, Moldavsko, Severní Makedonie, Slovensko, Lotyšsko – pozemní hranice EU

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z rozhovoru s respondentem č. 5

Z tabulky je patrné, že počet vyslaných příslušníků Policie České republiky výrazně vzrostl po migrační krizi v roce 2015, přičemž nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2019. Tento nárůst souvisí především s přetrvávajícím migračním tlakem na jižní hranici Evropské unie a s postupným posilováním operativní spolupráce mezi členskými státy a

agenturou Frontex, které bylo následně institucionalizováno přijetím Nařízení (EU) 2019/1896.

Od roku 2020 zároveň narůstá počet vyslání na mezinárodní letiště v různých členských státech, přičemž tato nasazení bývají realizována v širším spektru zemí podle aktuálních potřeb operací. Údaje uvedené v tabulce proto slouží především k zachycení dlouhodobého trendu personálního zapojení České republiky.⁴⁸

7.3 Další formy zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex

Vedle povinnosti přispívat do stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráže se zapojení České republiky do aktivit agentury Frontex projevuje i v dalších oblastech vymezených Nařízením (EU) 2019/1896. V podmínkách České republiky se tyto formy spolupráce realizují především prostřednictvím Policie České republiky, zejména Služby cizinecké policie, která zajišťuje operativní i koordinační činnosti vůči agentuře.

Jednou z klíčových forem zapojení je účast českých příslušníků na společných operacích a zásazích rychlé reakce na vnějších hranicích Evropské unie. Tyto operace jsou prováděny na základě operačních plánů připravovaných agenturou Frontex ve spolupráci s hostitelským státem. Česká republika do těchto operací poskytuje operativní pracovníky stálého útvaru, případně další personální kapacity podle aktuálních potřeb. Praktická realizace této účasti byla ilustrována v předchozí podkapitole prostřednictvím přehledu počtu vyslaných příslušníků.⁴⁹

Další významnou oblastí zapojení České republiky je spolupráce v rámci systému EUROSUR. Tento systém slouží k výměně informací a vytváření společného situačního obrazu na vnějších hranicích EU. Česká republika se do systému zapojuje prostřednictvím národních struktur odpovědných za sdílení informací s agenturou Frontex a ostatními členskými státy. Přestože Česká republika nemá vlastní úsek vnější hranice, účast v systému EUROSUR představuje součást její odpovědnosti v rámci evropské integrované správy hranic.

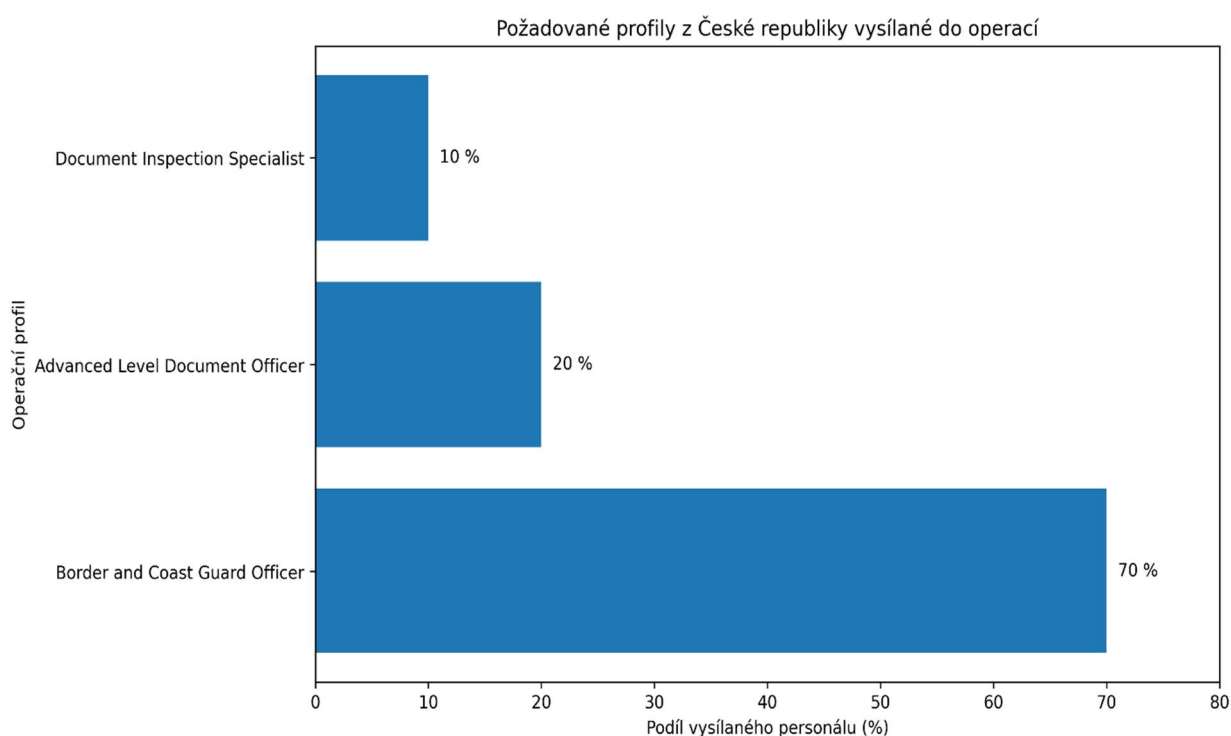
Zapojení České republiky se dále projevuje v oblasti návratové politiky. Nařízení (EU) 2019/1896 upravuje podporu poskytovanou členskými státy při organizaci

⁴⁸ Rozhovor poskytnutý příslušníkem Národního kontaktního bodu Frontexu v Praze

⁴⁹ Tamtéž

návratových operací, přičemž rozhodování o navrácení zůstává v pravomoci jednotlivých států. Česká republika se může účastnit společných návratových operací koordinovaných agenturou Frontex, a to zejména prostřednictvím vysílání příslušníků zajišťujících eskortní a bezpečnostní úkoly.

Účast České republiky na aktivitách agentury Frontex představuje stabilní a systematickou součást jejího působení v rámci evropské bezpečnostní spolupráce, přičemž její těžiště spočívá především v personálních příspěvcích a operativní spolupráci.⁵⁰

Vysvětlivky pozic:

Border and Coast Guard Officer – příslušník pohraniční a pobřežní stráže; kontroluje osoby a vozidla na hranicích, působí v první kontrolní linii, provádí patrolování a může obsluhovat technické prostředky.

Advanced Level Document Officer – specialista pokročilé kontroly dokladů; provádí detailní kontrolu cestovních dokladů a odhaluje padělané či pozměněné dokumenty.

Document Inspection Specialist – odborník na kontrolu cestovních dokladů poskytující odbornou podporu ostatním kontrolním složkám.

Graf 1: Požadované profily z České republiky, vysílané do operací agentury Frontex

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z rozhovoru s respondentem č. 5

⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní strážce a o změně nařízení (EU) 2016/399 (Schengenský hraniční kodex) [online]. Evropská unie, 2019 [cit. 2026-03-03].

Graf znázorňuje strukturu požadovaných operačních profilů příslušníků z České republiky vysílaných do mezinárodních operací. Z grafu vyplývá, že největší podíl představuje profil Border and Coast Guard Officer, který tvoří přibližně 70 % vysílaných příslušníků. Tento profil je zaměřen především na výkon základních kontrolních činností na státních hranicích a působení v první kontrolní linii. Další zastoupené profily představují Advanced Level Document Officer s podílem přibližně 20 % a specialisté na pokročilou kontrolu dokladů, kteří tvoří přibližně 10 %. Z uvedených údajů je patrné, že v rámci operací převažuje poptávka po příslušnících zajišťujících přímý výkon hraniční kontroly, zatímco specializované profily zaměřené na kontrolu cestovních dokladů jsou zastoupeny v menší míře.

8 Polostrukturované rozhovory s příslušníky Policie České republiky

Tato kapitola prezentuje výsledky empirického šetření realizovaného prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky, kteří se účastnili operací agentury Frontex, a rozhovoru poskytnutého za národní kontaktní bod agentury Frontex. Cílem rozhovorů bylo získat detailní informace o praktických zkušenostech českých policistů z operací agentury Frontex a současně zachytit institucionální pohled na zapojení České republiky do těchto operací.

Rozhovory byly zaměřeny především na praktické aspekty výkonu služby při ochraně vnějších hranic Evropské unie, typické pracovní činnosti během nasazení, spolupráci s bezpečnostními složkami jiných států a identifikaci hlavních přínosů a limitů účasti českých příslušníků v operacích Frontexu.

8.1 Metodika realizace rozhovorů

Empirická část bakalářské práce byla realizována formou kvalitativního výzkumu prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Tato metoda byla zvolena zejména proto, že umožňuje získat detailní informace o praktických zkušenostech respondentů a současně poskytuje prostor pro rozšíření odpovědí o další relevantní souvislosti.

Celkem bylo realizováno pět rozhovorů. Čtyři respondenti byli příslušníci Policie České republiky, kteří se osobně účastnili operací agentury Frontex na vnějších hranicích Evropské unie. Pátý rozhovor byl poskytnut za národní kontaktní bod agentury Frontex v České republice a poskytl institucionální pohled na zapojení České republiky do těchto operací.

Respondenti byli vybráni účelovým výběrem, přičemž hlavním kritériem byla přímá zkušenost s operacemi Frontexu nebo odborná znalost koordinace těchto operací na národní úrovni. V zájmu zachování anonymity jsou jednotliví respondenti v práci označeni jako R1 až R5.

8.2 Charakteristika respondentů

Výzkumný soubor tvořilo pět respondentů s různými zkušenostmi z operací Frontexu. Respondenti R1 až R4 byli příslušníci Policie České republiky, kteří se osobně účastnili operací Frontexu na různých typech vnějších hranic Evropské unie. Jejich zkušenosti zahrnovaly například nasazení na pozemních hranicích, v pobřežních oblastech nebo působení ve specializovaných profilech v rámci operačních struktur agentury Frontex.

Respondent R5 poskytl rozhovor za národní kontaktní bod agentury Frontex v České republice. Tento rozhovor přinesl institucionální pohled na zapojení České republiky do operací agentury Frontex, zejména z hlediska výběru a vysílání českých policistů do těchto operací, jejich přípravy a praktických aspektů spolupráce s agenturou.

8.3 Analýza rozhovorů s příslušníky Policie České republiky účastnícími se operací Frontexu

Následující část kapitoly se zaměřuje na analýzu rozhovorů s respondenty R1 až R4, kteří se osobně účastnili operací agentury Frontex. Cílem této části je identifikovat typické pracovní činnosti českých policistů během nasazení, popsat jejich praktické zkušenosti z výkonu služby a analyzovat přínosy a limity těchto operací z jejich perspektivy.

8.3.1 Charakter pracovních činností během mise

Z odpovědí respondentů vyplývá, že pracovní náplň českých policistů během operací agentury Frontex je velmi různorodá a závisí především na typu nasazení, konkrétní lokalitě a pracovním profilu, v němž je příslušník do operace zařazen. Respondenti popisovali zkušenosti jak z pozemních hranic, tak z pobřežních oblastí či z prostředí přístavů a hotspotů, přičemž jednotlivé typy nasazení se lišily charakterem vykonávaných činností.

Významnou část pracovní náplně představovala především kontrolní a dohledová činnost na vnější hranici Evropské unie. Respondent R1, který působil na pozemní hranici mezi Severní Makedonií a Řeckem, popsal běžný průběh služby jako kombinaci kontrolní

činnosti a operativních úkonů souvisejících s migrací. Služba zpravidla začínala převzetím zbraně na oddělení hraniční služby a následným přesunem na hraniční přechod, kde policisté získávali informace o událostech z předchozí směny. Samotná pracovní náplň následně zahrnovala především konzultace k dokladům předkládaným ke kontrole na odbavovacích přepážkách, kontrolu vytipovaných vozidel a ověřování dokladů k vozidlům včetně kontroly jejich pravosti a ověřování identifikačních znaků vozidla. Součástí služby byla rovněž kontrola nákladních prostor vozidel s cílem odhalit případný převoz nelegálních migrantů nebo jiného nelegálního zboží.

Respondenti dále uváděli, že významnou součástí jejich činnosti bylo také řešení případů nelegální migrace. Podle výpovědi respondenta R1 policisté prováděli osobní prohlídky migrantů, asistovali při jejich eskortách nebo je doprovázeli na oddělení hraniční služby či do záchytného centra. Podobné zkušenosti popsal i respondent R3, který byl nasazen jako člen hlídkové jednotky na pozemní hranici. Jeho pracovní náplň byla zejména hlídková činnost v přidělených úsecích hranice a reakce na informace o detekci nelegální migrace. V případě zadržení migrantů bylo úkolem hlídky zajistit jejich střežení na místě do příjezdu transportního vozidla, které migranty následně převezlo do zařízení určeného k dalším úkonům.

Specifickou roli v rámci operací představovalo také využívání technických prostředků pro monitorování hranic. Respondent R3 popsal svou zkušenost s nasazením v rámci mobilního systému termovize (MSS – mobilní sledovací systém), kdy byl jeho úkolem monitoring hranice z pozorovacího bodu. V případě detekce pohybu migrantů následně členové tohoto týmu předávali informace hlídkám v terénu a naváděli je na místo detekce.

Další typ pracovního nasazení popsal respondent R2, který působil jako člen hlídkové jednotky v pobřežní oblasti na řeckém ostrově Kos. Jeho pracovní náplň byla zaměřena především na hlídkovou činnost v rizikových lokalitách možného vylodění migrantů, dohled nad veřejným pořádkem a monitoring pobřeží. Respondent uvedl, že hlídky často kontrolovaly riziková místa, která nebyla pokryta monitoringem ostatních pobřežních jednotek. Součástí služby byla rovněž spolupráce s dalšími bezpečnostními složkami, například s pobřežní stráží.

Významnou součástí činnosti v pobřežní oblasti byla také eskorta migrantů mezi jednotlivými lokalitami. Respondent R2 popsal situace, kdy policisté doprovázeli skupiny

migrantů z okolních ostrovů do přístavu na ostrově Kos a následně do registračního tábora. Tyto eskorty často zahrnovaly větší skupiny osob různých národností.

Respondenti rovněž zdůrazňovali, že jejich služba probíhala v mezinárodních týmech složených z policistů různých států Evropské unie. Například respondent R1 uvedl, že během jeho mise tvořili tým policisté z České republiky, Řecka, Rumunska a Německa. V rámci těchto týmů docházelo k pravidelnému střídání některých příslušníků, kteří byli do operace vysíláni na kratší časové období.

Vedle operativních činností byla součástí práce také administrativní agenda související s činností agentury Frontex. Respondent R1 uvedl, že po skončení každé služby bylo nutné vypracovat a odeslat hlášení ve formě formuláře určeného pro potřeby agentury.

Z odpovědí respondentů je zároveň patrné, že pracovní náplň se může výrazně lišit v závislosti na konkrétním pracovním profilu. Respondent R4 například uvedl, že během svých misí působil v několika specializovaných funkcích, například jako Briefing officer, jehož úkolem bylo vytěžování informací od migrantů, nebo jako Information officer, který se zabýval vyhodnocováním operačních reportů a analýzou vývoje operací.

Pokud jde o prostředí nasazení, respondenti popisovali zkušenosti z různých typů operačního prostředí. Jednalo se zejména o pozemní hranice v hornatém terénu, pobřežní oblasti ostrovů, přístavy nebo prostory určené k registraci migrantů. Respondent R3 například uvedl, že jeho nasazení probíhalo na pozemní hranici v hornatých oblastech Albánie, kde byl terén často velmi blátivý a vyžadoval využití terénních vozidel.

Z hlediska náročnosti prostředí respondenti uváděli, že samotný výkon služby nebyl zpravidla vnímán jako mimořádně náročný z hlediska bezpečnostních situací, avšak určitou zátěž představovaly klimatické podmínky. Respondenti R1 a R2 například zmiňovali vysoké letní teploty, které v některých lokalitách přesahovaly 40 °C a ztěžovaly výkon služby v plné policejní výstroji.

Celkově lze na základě výpovědí respondentů konstatovat, že pracovní činnosti českých policistů během operací Frontexu zahrnují široké spektrum aktivit, od přímé ochrany hranic a hlídkové činnosti přes práci s migranty až po analytické a administrativní úkoly. Charakter těchto činností je přitom výrazně ovlivněn konkrétním typem operace, prostředím nasazení a pracovním profilem příslušníka.

8.3.2 Přípravenost a náročnost služby

Z odpovědí respondentů vyplývá, že příslušníci Policie České republiky hodnotí svou odbornou i jazykovou připravenost před vysláním do operací agentury Frontex převážně pozitivně. Respondenti uváděli, že jejich dosavadní profesní zkušenosti a předchozí služební praxe jim poskytly dostatečný základ pro plnění úkolů během zahraniční mise.

Respondent R1 uvedl, že se považoval za velmi dobře připraveného především díky několikaleté praxi u Policie České republiky a absolvovaným odborným kurzům. Z hlediska odborné připravenosti však zmínil dílčí nedostatek v oblasti znalostí dokladů k vozidlům a vyhledávání informací o vozidlech. Tyto znalosti však postupně získal přímo během výkonu služby na hraničním přechodu prostřednictvím spolupráce s kolegy z Frontexu.

Podobně pozitivně hodnotil svou připravenost také respondent R2, který uvedl, že se před vysláním zaměřil zejména na jazykovou přípravu. Před odjezdem si připravil základní fráze potřebné pro komunikaci v rámci služby. V situacích, kdy bylo nutné sdělit složitější policejní informace v anglickém jazyce, využíval dostupné technologické nástroje, které mu pomáhaly při komunikaci s kolegy z jiných států.

Respondent R3 upozornil především na jazykovou stránku komunikace v mezinárodním prostředí. Uvedl, že při komunikaci v angličtině je někdy náročnější porozumět kolegům z jiných států zejména kvůli odlišným přízvukům jednotlivých národností. Tato skutečnost však neznamovala zásadní překážku pro výkon služby, ale vyžadovala zvýšenou pozornost při komunikaci.

Respondent R4 uvedl, že splňoval požadovanou jazykovou úroveň angličtiny na úrovni B2, která je pro účast v operacích agentury Frontex standardně vyžadována. Současně zdůraznil, že jazyková připravenost je pro účast v mezinárodních operacích nezbytná, protože bez schopnosti komunikovat v anglickém jazyce by nebylo možné efektivně spolupracovat s příslušníky jiných států.

Pokud jde o náročnost služby z profesního nebo psychického hlediska, respondenti se shodovali v tom, že se během svého působení v operacích Frontexu nesetkali se situacemi, které by považovali za mimořádně náročné. Respondent R1 uvedl, že se během

své účasti v zahraničních misích s takovou situací osobně nesetkal. Stejnou zkušenost popsal také respondent R2, který uvedl, že během mise nenastala situace, kterou by bylo možné označit za profesně nebo psychicky mimořádně náročnou.

Respondent R3 odpověděl obdobně a uvedl, že se s takovou situací nesetkal. Respondent R4 tuto skutečnost vysvětlil tím, že v mnoha případech nese hlavní odpovědnost za řešení konkrétních situací místní policista, což může přispívat k tomu, že zahraniční příslušníci nepocítují některé situace jako mimořádně zatěžující.

Na základě výpovědí respondentů lze konstatovat, že příslušníci Policie České republiky se obecně cítí být pro účast v operacích agentury Frontex dostatečně připraveni jak z odborného, tak z jazykového hlediska. Současně se ukazuje, že důležitou roli při zvládnání služebních úkolů hraje také spolupráce s ostatními členy mezinárodního týmu a získávání zkušeností přímo během výkonu služby.

8.3.3 Rozdíly ve výkonu služby v zahraniční misi a v České republice

Z odpovědí respondentů vyplývá, že výkon služby v zahraničních operacích agentury Frontex se od běžné služby u Policie České republiky liší v několika zásadních oblastech. Respondenti poukazovali zejména na rozdíly v administrativní náročnosti služby, právním rámci výkonu služby, charakteru pracovního prostředí, intenzitě kontaktu s migrační problematikou a také na specifika práce v mezinárodním prostředí.

Jedním z často zmiňovaných rozdílů byla administrativní náročnost služby. Respondent R1 uvedl, že v zahraničních misích měl dojem, že administrativa spojená s řešením jednotlivých případů je méně rozsáhlá než v podmínkách Policie České republiky. Podle jeho zkušenosti nebylo při výkonu služby v zahraničí nutné vyplňovat tak velké množství formulářů a záznamů, jak je běžné při výkonu služby v domácím prostředí.

Významný rozdíl respondenti spatřovali také v právním rámci výkonu služby. Respondent R2 uvedl, že zatímco v České republice vykonává službu podle českých právních předpisů a jeho pravomoci jsou jasně definovány, v zahraniční misi vykonával službu podle právního řádu hostitelské země, v rámci mandátu agentury Frontex a na základě operačního plánu konkrétní operace. Tento aspekt podle něj představuje jeden z nejvýraznějších rozdílů mezi výkonem služby v České republice a v zahraniční misi.

Dalším důležitým faktorem bylo samotné operační prostředí. Respondent R2 popsal prostředí zahraniční mise jako pro policistu často neznámé a méně předvídatelné. V případě jeho nasazení na řeckém ostrově Kos byla služba úzce spojena s problematikou nelegální migrace po moři, prvotní identifikací migrantů a spoluprací s pobřežní stráží. Podle jeho vyjádření je kontakt s migrací v takových lokalitách bezprostřední a velmi intenzivní, což se výrazně liší od situace v České republice.

Respondenti zároveň poukazovali na skutečnost, že výkon služby v zahraniční misi probíhá v mezinárodním prostředí. Respondent R2 zdůraznil, že policista musí při výkonu služby komunikovat s příslušníky různých států v cizím jazyce a současně se přizpůsobit rozdílným pracovním postupům a zkušenostem jednotlivých policejních složek. To podle něj vyžaduje schopnost rychlé adaptace na mezinárodní pracovní prostředí. Naproti tomu výkon služby v České republice je podle respondentů jazykově i organizačně jednodušší.

Dalším rozdílem, který respondenti zmínili, byla jazyková bariéra při komunikaci. Respondent R3 uvedl, že při výkonu služby může docházet ke komplikacím v komunikaci, pokud není vždy k dispozici místní policista, který by hovořil dobře anglicky. Současně však uvedl, že při službě v rámci Frontexu oceňuje větší důraz na samostatnost a organizační schopnosti policisty.

Respondent R4 poukázal na odlišnou míru odpovědnosti při výkonu služby. Podle jeho zkušenosti nese hlavní odpovědnost za řešení konkrétních situací v zahraniční misi především místní policie, zatímco příslušníci vyslaní prostřednictvím agentury Frontex plní podpůrnou nebo asistující roli. V domácím prostředí je podle něj odpovědnost policisty zpravidla vyšší. Zároveň upozornil, že zahraniční mise jsou zpravidla zaměřeny především na oblast ochrany hranic, zatímco výkon služby v České republice zahrnuje širší spektrum policejních činností.

Na základě výpovědí respondentů lze konstatovat, že výkon služby v zahraničních operacích Frontexu se od běžné služby u Policie České republiky liší zejména v právním a organizačním rámci, charakteru operačního prostředí a způsobu mezinárodní spolupráce. Současně je patrné, že práce v zahraniční misi klade zvýšené nároky na schopnost komunikace v cizím jazyce, flexibilitu a schopnost přizpůsobit se odlišným pracovním postupům jednotlivých bezpečnostních složek.

8.3.4 Mezinárodní spolupráce a právní rámec operací

Z odpovědí respondentů vyplývá, že spolupráce s policisty jiných členských států Evropské unie byla v rámci operací agentury Frontex hodnocena převážně pozitivně. Respondenti uváděli, že práce v mezinárodních týmech probíhala ve většině případů na profesionální úrovni a byla charakterizována vzájemnou komunikací, spoluprací a snahou nalézt společná řešení při výkonu služby.

Respondent R1 hodnotil spolupráci s kolegy z jiných států velmi kladně a uvedl, že během svého působení v zahraničních misích neměl žádné zásadní problémy nebo konflikty. Přestože mezi jednotlivými policisty existovaly určité rozdíly v přístupu k výkonu služby, pracovním postupům nebo administrativním úkonům, podle jeho zkušeností se vždy podařilo najít kompromisní řešení, které vyhovovalo všem zúčastněným stranám.

Podobnou zkušenost popsal také respondent R2, který uvedl, že spolupráce s policisty z jiných členských států probíhala na profesionální i přátelské úrovni. Zároveň upozornil na určité rozdíly v pracovních přístupech jednotlivých policejních složek. Tyto rozdíly se podle něj projevovaly například v organizaci práce nebo v taktických postupech. Respondent R2 zároveň uvedl, že podle jeho názoru jsou čeští policisté dobře připraveni v oblasti taktiky, vyjednávání a organizace práce. Současně však zdůraznil, že každá policejní složka má své vlastní postupy a pracovní zvyklosti, které vycházejí z odlišných podmínek jednotlivých států.

Respondent R3 rovněž hodnotil spolupráci s policisty jiných států pozitivně a uvedl, že většina kolegů, se kterými měl možnost sloužit, byla profesionální a spolupráce probíhala v přátelském a neformálním duchu. Ve své odpovědi zároveň poukázal na některé charakteristiky jednotlivých národních policejních složek. Například uvedl, že němečtí policisté podle jeho zkušenosti kladou velký důraz na důslednost a korektnost, zatímco rakouští policisté disponují velmi dobrou jazykovou vybaveností. Současně respondent zdůraznil, že Policie České republiky podle jeho názoru disponuje kvalitním vybavením a vysokou úrovní odbornosti, která je srovnatelná s policejními složkami západoevropských států.

Na určité rozdíly v pracovních návycích jednotlivých národností upozornil také respondent R4. Ten uvedl, že při spolupráci v mezinárodním prostředí se mohou objevovat

jazykové bariéry, zejména pokud někteří policisté nemají dostatečné znalosti anglického jazyka. Současně zmínil i rozdílné pracovní přístupy jednotlivých národních policejních složek, například vysokou disciplinovanost portugalských policistů nebo kvalitní technické vybavení rakouských policejních složek.

Vedle spolupráce v mezinárodních týmech se respondenti vyjadřovali také k otázce vymezení pravomocí a kompetencí během výkonu služby v operacích Frontexu. Z jejich odpovědí vyplývá, že základní rámec pravomocí byl obecně znám, avšak v některých případech nebyl formálně detailně vymezen pro každodenní situace.

Respondent R1 uvedl, že vycházel především ze svých zkušeností ze služby u Policie České republiky, z informací získaných během školení a z předchozí praxe v operacích. Přesné hranice jednotlivých kompetencí podle něj nebyly vždy výslovně definovány, přičemž konkrétní situace byly řešeny především na základě komunikace v týmu, spolupráce s kolegy a vlastního úsudku.

Respondent R2 uvedl, že během své mise neměl pocit, že by překračoval své kompetence, ani nebyl ze strany místních kolegů upozorněn na to, že by vykonával činnost, která by do jeho pravomocí nepatřila. Zároveň uvedl, že se během své služby nedostal do situace, kdy by bylo nutné řešit konkrétní právní otázku spojenou s vymezením pravomocí.

Naopak respondent R3 zdůraznil, že činnost hlídek agentury Frontex je vždy vykonávána ve spolupráci s místní autoritou. Podle jeho zkušeností není možné, aby hlídky Frontexu vykonávaly činnost samostatně bez přítomnosti místního policisty. Zároveň poukázal na některá specifika týkající se použití donucovacích prostředků, která se mohou lišit podle právních předpisů hostitelského státu.

Respondent R4 uvedl, že pravomoci a kompetence jsou stanoveny v operačním plánu konkrétní mise a jsou vysvětleny během operačního briefingu na začátku nasazení. Podle jeho vyjádření tedy existuje jasně definovaný rámec činnosti, který však není veřejně dostupný.

Na základě výpovědí respondentů lze konstatovat, že spolupráce s policisty jiných členských států EU je v rámci operací Frontexu obecně hodnocena pozitivně a probíhá v profesionálním prostředí. Současně je však patrné, že práce v mezinárodním prostředí přináší určité rozdíly v pracovních postupech, jazykové komunikaci a organizační kultuře jednotlivých policejních složek. Pokud jde o právní rámec výkonu služby, respondenti

uváděli, že základní kompetence jsou vymezeny operačním plánem mise a spoluprací s místními autoritami, přičemž konkrétní situace jsou často řešeny operativně v rámci mezinárodního týmu.

8.3.5 Materiální a technické zabezpečení operací

Z odpovědí respondentů vyplývá, že materiální a technické zabezpečení během operací agentury Frontex bylo hodnoceno převážně velmi pozitivně. Všichni respondenti se shodovali v tom, že vybavení, které měli během mise k dispozici, bylo dostačující pro plnění služebních úkolů a umožňovalo efektivní výkon služby v daných podmínkách.

Respondent R1 uvedl, že materiální zabezpečení mise bylo podle jeho zkušenosti naprosto dostačující a během výkonu služby nepocíťoval nedostatek žádného vybavení, které by bylo pro plnění úkolů nezbytné. Podobně hodnotil situaci také respondent R4, který uvedl, že byl s materiálním zabezpečením spokojen a během mise nepocíťoval potřebu dalšího vybavení.

Velmi pozitivně hodnotil materiální zabezpečení také respondent R2. Podle jeho vyjádření bylo technické i materiální zajištění na profesionální úrovni jak ze strany Policie České republiky, tak ze strany agentury Frontex. V průběhu mise bylo navíc podle jeho zkušenosti možné průběžně doplňovat spotřebovaný materiál nebo další potřebné pomůcky. Respondent zároveň uvedl, že v rámci jeho skupiny nechybělo žádné vybavení a veškeré požadavky byly řešeny operativně.

Respondent R3 ve své odpovědi zdůraznil především vysokou úroveň vybavení českých policejních hlídek. Podle jeho názoru patří materiální vybavení českých jednotek mezi velmi kvalitní i v rámci porovnání s ostatními členskými státy zapojenými do operací Frontexu. Jako příklad uvedl například patrolovací vozidla nebo technické prostředky využívané při monitorování hranic.

Na základě výpovědí respondentů lze konstatovat, že materiální a technické zabezpečení českých příslušníků během operací Frontexu je vnímáno jako dostatečné a na vysoké úrovni. Respondenti současně neuváděli žádné zásadní nedostatky v oblasti vybavení, které by významně omezovaly výkon jejich služby během mise. Celkově lze tedy říci, že z pohledu oslovených policistů představovalo materiální a technické zabezpečení stabilní a funkční součást jejich působení v operacích agentury Frontex.

8.3.6 Přínosy misí pro profesní rozvoj policistů

Z odpovědí respondentů vyplývá, že účast v operacích agentury Frontex je obecně vnímána jako významná profesní i osobní zkušenost. Respondenti uváděli, že během zahraničních misí získali nové zkušenosti, poznatky a kontakty, které mohou být přínosné jak z hlediska profesního rozvoje, tak z hlediska osobních zkušeností. Současně však jejich výpovědi naznačují, že konkrétní vliv na kariérní postup v rámci Policie České republiky může být individuální a závisí na konkrétním služebním zařazení nebo přístupu nadřízených.

Pokud jde o získané zkušenosti a dovednosti, respondenti uváděli především rozšíření praktických znalostí a zkušeností spojených s výkonem služby v mezinárodním prostředí. Respondent R1 uvedl, že během mise získal důležité zkušenosti v oblasti kontroly dokladů k vozidlům, provádění prohlídek vozidel a zavazadlových prostor. Zároveň měl možnost pracovat s některými technickými prostředky určenými k ověřování pravosti dokladů nebo ke zjišťování přítomnosti osob v nákladních vozidlech. Respondent rovněž uvedl zkušenost s využíváním technologií používaných při monitorování pohybu plavidel na moři. Současně však upozornil, že některé z těchto zkušeností nejsou přímo využitelné při výkonu služby v České republice.

Podobně respondent R2 zdůraznil především rozvoj jazykových dovedností. Podle jeho vyjádření mu účast v misích umožnila výrazně zlepšit komunikaci v cizím jazyce, což považuje za jednu z nejvýznamnějších získaných zkušeností. Přesto uvedl, že v jeho současném služebním zařazení není většina zkušeností získaných během mise přímo využitelná.

Respondenti zároveň zdůrazňovali, že účast v mezinárodních operacích přináší širší profesní i osobní zkušenosti. Respondent R3 uvedl, že mise přispívají zejména k rozvoji komunikačních dovedností, získání životních zkušeností a navázání nových kontaktů. Podobně respondent R4 poukázal na rozvoj schopnosti komunikace v cizím jazyce, spolupráce s kolegy z různých kulturních prostředí a získání poznatků o odlišných pracovních podmínkách a kulturních specifikách jednotlivých zemí.

V otázce doporučení účasti v operacích Frontexu se respondenti shodovali v pozitivním hodnocení těchto zkušeností. Respondent R1 uvedl, že by účast v misi doporučil dalším kolegům, protože představuje významnou profesní i osobní zkušenost.

Podle jeho názoru mají policisté během mise možnost poznat odlišné pracovní postupy, nové technologie a získat zkušenosti s prací v mezinárodním prostředí. Podobně respondent R2 uvedl, že účast na misi představuje příležitost k profesnímu i osobnímu rozvoji, k rozvoji jazykových dovedností a k získání nových zkušeností. Respondenti R3 a R4 rovněž uvedli, že by účast v misích doporučili, zejména z důvodu možnosti získání nových zkušeností, kontaktů a širšího profesního rozhledu.

Pokud jde o konkrétní dopad na profesní rozvoj nebo kariéru, odpovědi respondentů se v některých ohledech lišily. Respondent R1 uvedl, že účast v operacích Frontexu neměla zásadní vliv na jeho profesní specializaci v rámci Policie České republiky, avšak přispěla k jeho osobnímu a profesnímu rozvoji. Podle jeho vyjádření mu mise poskytla zkušenost s prací v odlišném prostředí, možnost ověřit si schopnost samostatné práce a spolupráce v mezinárodním týmu.

Respondent R2 uvedl, že účast v misích může policistům otevřít další profesní příležitosti. Ve svém případě zmínil, že díky zkušenostem z operací Frontexu obdržel nabídku účasti v zahraniční mírové operaci. Podle jeho vyjádření tak mohou zkušenosti získané během misí přispět k dalším profesním možnostem.

Naopak respondent R3 uvedl, že ve svém pracovním prostředí nevnímá účast v misích jako faktor, který by byl nadřazenými pozitivně zohledňován při hodnocení nebo odměňování. Současně však zmínil, že mu byla nabídnuta možnost spolupráce v oblasti mezinárodní policejní spolupráce, kterou nakonec z osobních důvodů nevyužil.

Respondent R4 naopak uvedl, že účast v operacích Frontexu měla v jeho případě zásadní vliv na profesní kariéru a přispěla k jeho kariérnímu postupu a povýšení.

Na základě výpovědí respondentů lze konstatovat, že účast v operacích agentury Frontex je policisty vnímána především jako významná zkušenost z hlediska osobního rozvoje, získání mezinárodních zkušeností a rozvoje jazykových a komunikačních dovedností. Konkrétní dopad na profesní kariéru se však může lišit v závislosti na individuálních okolnostech, služebním zařazení nebo přístupu nadřazených v rámci Policie České republiky.

8.4 Rozhovor poskytnutý za národní kontaktní bod agentury Frontex

Vedle rozhovorů s příslušníky Policie České republiky, kteří se přímo účastnili operací agentury Frontex, byl realizován také rozhovor poskytnutý za národní kontaktní bod agentury Frontex v České republice. Tento rozhovor doplnil praktické zkušenosti policistů o informace týkající se organizace vysílání českých příslušníků do operací agentury Frontex. V práci je tento respondent označen jako respondent č. 5.

Podle respondenta č. 5 se počet policistů vysílaných do operací agentury Frontex odvíjí od závazných kvót stanovených jednotlivým členským státům Evropské unie. Tyto kvóty určují maximální počet příslušníků, které může agentura Frontex od daného státu požadovat pro účast v operacích. Pro rok 2026 může být z České republiky do operací vysláno až 76 policistů.

Z rozhovoru dále vyplynulo, že výběr policistů pro účast v operacích Frontexu se odvíjí především od konkrétního profilu, který je v rámci operace požadován. V současné době existuje stabilní skupina policistů, ze které jsou jednotliví účastníci operací vybíráni. Mezi nejčastější profily patří například specialisté na kontrolu dokladů, psododi nebo pracovníci provádějící debriefing migrantů. V případě pracovníků dlouhodobě vysílaných členskými státy je navíc vyžadována bezpečnostní prověrka na stupeň „důvěrné“.

Vedle odborné specializace musí policisté splňovat také další základní podmínky. Mezi ty patří zejména minimální délka služebního poměru pět let, znalost anglického jazyka alespoň na úrovni B2 a souhlas služebního funkcionáře s vysláním. V případě dlouhodobého vyslání je zpravidla požadována také předchozí zkušenost z několika krátkodobých operací.

Z hlediska materiálního a technického zabezpečení jsou policisté vysílaní do operací vybaveni technikou odpovídající charakteru jejich činností. Jedná se například o termovizní zařízení, noktovizory, dalekohledy, zdravotnické batohy nebo terénní vozidla. V některých případech jsou využívány také specializované technické prostředky, například termovizní vozidla určená pro monitoring hranic.

Součástí přípravy policistů před vysláním do operace je rovněž povinné školení. Základní formou přípravy je tzv. pre-deployment training organizovaný agenturou Frontex, který probíhá prostřednictvím online vzdělávací platformy. Po absolvování jednotlivých

částí kurzu musí účastníci složit závěrečné testy a získat certifikát, jehož platnost je tři roky. Další výcvik probíhá v rámci Policie České republiky, například ve spolupráci s policejním vzdělávacím zařízením v Jihlavě.

Pokud jde o charakter činností vykonávaných českými policisty během operací Frontexu, jejich konkrétní náplň se odvíjí především od požadovaného profilu. Nejčastěji jsou požadováni policisté zajišťující patrolování na pozemních hranicích nebo obsluhu technických prostředků pro monitoring hranic. Další skupinu tvoří specialisté na kontrolu cestovních dokladů nebo pracovníci provádějící debriefing migrantů, kteří získávají informace například o trasách migrace nebo o způsobech fungování převaděčských sítí.

Z rozhovoru dále vyplynulo, že během operací jsou týmy tvořeny kombinací policistů vyslaných agenturou Frontex a příslušníků hostitelského státu. Bez ohledu na konkrétní složení týmu však odpovědnost za výkon služby nese vždy místní policista.

Z hlediska pravomocí policistů je jejich činnost vymezena operačním plánem konkrétní mise. Tento dokument stanovuje mimo jiné také pravidla pro použití donucovacích prostředků, která musí být v souladu s právním řádem hostitelského státu a právními předpisy Evropské unie.

Z rozhovoru s respondentem č. 5 rovněž vyplynulo, že účast českých policistů v operacích Frontexu umožňuje získávání praktických zkušeností například v oblasti nelegální migrace, padělaných dokladů nebo způsobů fungování převaděčských sítí. Policisté mají během vyslání rovněž přístup k reportům a analýzám agentury Frontex.

Podle respondenta č. 5 je o účast v operacích mezi českými policisty dlouhodobě velký zájem. Účast v misích je často vnímána jako prestižní a představuje možnost získat zkušenosti z mezinárodního prostředí.

Rozhovor zároveň poukázal na některé praktické problémy spojené s účastí policistů v operacích. Mezi ně patří například obtížnější přístup do interních informačních systémů agentury Frontex nebo jazyková bariéra u některých příslušníků z jiných států.

Vyhodnocování operací probíhá průběžně během jejich realizace i po návratu policistů do České republiky. Vyslání policisté pravidelně zasílají reporty o průběhu operací a po návratu z mise je vypracován osobní report účastníka. Současně jsou organizována také výroční setkání, během nichž jsou sdíleny zkušenosti z jednotlivých operací.

8.5 Shrnutí hlavních zjištění z rozhovorů

Na základě provedené analýzy polostrukturovaných rozhovorů lze konstatovat, že činnost českých policistů v operacích agentury Frontex je zaměřena především na ochranu vnějších hranic Evropské unie. Respondenti uváděli zejména činnosti spojené s hlídkovou službou, monitorováním hranic pomocí technických prostředků, kontrolou osob a cestovních dokladů a spoluprací při zajištění migrantů. Rozhovory zároveň ukázaly, že čeští policisté působí v rámci operací v mezinárodních týmech společně s příslušníky hostitelského státu a policisty z dalších členských států Evropské unie.

Z výpovědí respondentů dále vyplynulo, že účast v operacích Frontexu přináší policistům především praktické zkušenosti v oblasti ochrany vnějších hranic, kontroly dokladů a mezinárodní policejní spolupráce. Současně byly identifikovány i některé dílčí problémy spojené s nasazením v těchto operacích, které se týkají například jazykové komunikace v mezinárodním prostředí nebo některých organizačních a administrativních aspektů fungování operací. Tato zjištění jsou dále interpretována v následující kapitole věnované diskuzi výsledků.

8.6 Diskuze výsledků

Výsledky získané prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů poskytují detailní pohled na praktické zapojení příslušníků Policie České republiky do operací agentury Frontex při ochraně vnějších hranic Evropské unie. Z výpovědí respondentů, kteří se těchto operací osobně účastnili, vyplývá, že jejich činnost je zaměřena především na výkon hlídkové služby na hranicích, monitorování hraničních úseků prostřednictvím technických prostředků, kontrolu osob a cestovních dokladů a spolupráci při zajištění migrantů. Tyto činnosti byly vykonávány v různých typech prostředí, zejména na pozemních nebo pobřežních úsecích vnějších hranic Evropské unie.

Z rozhovorů zároveň vyplynulo, že konkrétní pracovní náplň policistů se liší v závislosti na jejich odborném profilu a charakteru konkrétní operace. Respondenti uváděli například činnosti spojené s hlídkovou službou, monitoringem hranic pomocí termovizní techniky, kontrolou vozidel a dokladů nebo spoluprací při zajištění migrantů. V některých případech se jednalo také o specializované činnosti, například vytěžování migrantů nebo analytickou činnost zaměřenou na vyhodnocování informací získaných během operací.

Významným zjištěním je také charakter mezinárodní spolupráce během operací Frontexu. Z výpovědí respondentů vyplývá, že čeští policisté působí v mezinárodních týmech společně s příslušníky hostitelského státu a policisty z dalších členských států Evropské unie. Respondenti většinou hodnotili tuto spolupráci pozitivně, přestože poukazovali na určité rozdíly v pracovních postupech, taktice nebo organizačním přístupu jednotlivých bezpečnostních složek.

Z hlediska připravenosti policistů před vysláním do operací respondenti uváděli, že odborná příprava i jazyková vybavenost jsou obecně dostačující pro výkon služby v mezinárodním prostředí. Policisté před vysláním absolvují povinné školení organizované agenturou Frontex a další výcvik v rámci Policie České republiky. Materiální a technické zabezpečení bylo respondenty rovněž hodnoceno jako odpovídající charakteru vykonávaných činností.

Rozhovory zároveň poukázaly na některé specifické aspekty výkonu služby v zahraničních operacích ve srovnání s běžným výkonem služby v České republice. Respondenti například uváděli rozdíly v administrativním zatížení, právním rámci výkonu služby nebo v charakteru pracovního prostředí. Výkon služby v operacích Frontexu je současně výrazně spojen s komunikací v cizím jazyce a s nutností adaptace na mezinárodní pracovní prostředí.

Z institucionálního pohledu, který byl získán prostřednictvím rozhovoru poskytnutého za národní kontaktní bod agentury Frontex, vyplývá, že vysílání českých policistů do operací je organizováno na základě závazných kvót stanovených pro jednotlivé členské státy Evropské unie a podle konkrétních požadavků na odborné profily policistů. Rozhovor rovněž poukázal na některé praktické problémy spojené s organizací operací, například obtížnější přístup do interních informačních systémů agentury Frontex nebo jazykové bariéry v mezinárodním prostředí.

Na základě provedené analýzy rozhovorů lze konstatovat, že účast českých policistů v operacích agentury Frontex představuje významnou formu mezinárodní policejní spolupráce při ochraně vnějších hranic Evropské unie. Zapojení českých příslušníků do těchto operací zároveň umožňuje získávání praktických zkušeností v oblasti ochrany hranic, kontroly dokladů a výkonu služby v mezinárodním prostředí. Z rozhovorů rovněž vyplývá, že tyto operace přispívají k rozvoji profesních kompetencí policistů a k výměně zkušeností mezi bezpečnostními složkami jednotlivých členských států. Současně

však účast v operacích přináší i určité výzvy související především s mezinárodním charakterem těchto operací, například nutnost komunikace v cizím jazyce nebo adaptace na odlišné pracovní postupy a organizační prostředí. Tato zjištění potvrzují význam zapojení České republiky do operací agentury Frontex a zároveň poukazují na praktické aspekty a zkušenosti, které jsou s tímto typem mezinárodní policejní spolupráce spojeny.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit praktické zapojení České republiky do operativních činností agentury Frontex při ochraně vnějších hranic Evropské unie a posoudit přínosy a limity tohoto zapojení pro české bezpečnostní složky. Vedlejším cílem práce bylo zhodnotit praktické zkušenosti českých policistů z misí agentury Frontex na konkrétních lokacích a identifikovat klíčové problémy, které české jednotky při nasazení řeší.

Na základě zpracování teoretické části a následné analýzy polostrukturovaných rozhovorů lze konstatovat, že stanovené cíle práce byly naplněny. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že příslušníci Policie České republiky se v rámci operací agentury Frontex aktivně podílejí na zajišťování ochrany vnějších hranic Evropské unie a plní široké spektrum úkolů souvisejících s výkonem služby v mezinárodním prostředí. Konkrétně se jedná zejména o hlídkovou činnost, monitorování hranic prostřednictvím technických prostředků, kontrolu osob a cestovních dokladů a spolupráci při zajištění migrantů. Významnou součástí jejich činnosti je rovněž spolupráce s příslušníky bezpečnostních složek jiných členských států Evropské unie v rámci mezinárodních týmů.

Výsledky rozhovorů zároveň ukázaly, že účast v operacích agentury Frontex přináší českým policistům řadu profesních zkušeností a umožňuje jim získat praktické poznatky z prostředí ochrany vnějších hranic Evropské unie. Respondenti poukazovali zejména na možnost získávání zkušeností s problematikou nelegální migrace, kontrolou dokladů a využíváním technických prostředků pro monitoring hranic. Přínosem je také možnost spolupráce s policisty z jiných členských států Evropské unie, která přispívá k výměně zkušeností a rozvoji mezinárodní policejní spolupráce.

Současně však byly identifikovány i některé dílčí limity a problémy, které mohou nasazení policistů do operací provázet. V rozhovorech byla zmiňována například jazyková bariéra při komunikaci s některými zahraničními kolegy nebo určité administrativní a organizační aspekty související s fungováním mezinárodních operací.

Výsledky práce ukazují, že zapojení České republiky do operací agentury Frontex představuje důležitou součást mezinárodní spolupráce při ochraně vnějších hranic Evropské unie. Zkušenosti získané během těchto operací mohou být zároveň využitelné i

v rámci výkonu služby na území České republiky, a to zejména v oblasti odborných znalostí, jazykové vybavenosti nebo schopnosti spolupracovat v mezinárodním prostředí.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že účast českých policistů v operacích agentury Frontex představuje významný přínos nejen z hlediska získávání praktických zkušeností jednotlivých příslušníků, ale také z hlediska posilování mezinárodní spolupráce při ochraně vnějších hranic Evropské unie. Zapojení České republiky do těchto operací tak přispívá k aktivnímu podílu státu na zajišťování bezpečnosti schengenského prostoru a k prohlubování spolupráce mezi bezpečnostními složkami jednotlivých členských států.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BALGA, J. Azylové právo. Praha: Aleš Čeněk, 2012. 187 s. ISBN 978-80-7380-384-1.
2. BRUNOVÁ, M. a M. JANKŮ. Evropské právo a bezpečnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, a.s., 2022. 133 s. ISBN 978-80-7408-244-3.
3. ČESKO. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Schengenské dohody. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky; Ústav mezinárodních vztahů, 2001. 72 s. ISBN 80-85864-64-9.
4. DRBOHLAV, D. Nelegální ekonomické aktivity migrantů – Česko v evropském kontextu. Praha, 2009. 312 s. ISBN 978-80-246-1552-3
5. DRULÁKOVÁ, Radka. Vnitřní bezpečnost Evropské unie: prostor svobody, bezpečnosti a práva. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2013. 164 s. ISBN 80-245-0877-X.
6. HRABÁLEK, M. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2012. 155 s. ISBN 978-80-210-5988-7.
7. KOUKAL, M. Společná vízová politika EU – Existuje právo na krátkodobé vízum? Praha, 2017. 178 s. ISBN 978-80-87975-65-7.
8. LEMIEUX, Frédéric. International Police Cooperation: Emerging Issues, Theory and Practice. London: Routledge, 2010. 384 s. ISBN 978-1-84392-760-0.
9. MAREŠ, Miroslav. Bezpečnost. In: ZEMAN, Petr (ed.). Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů. 1. vyd. Brno: Ústav strategických studií, Vojenská akademie v Brně, 2002, s. 15. ISBN 80-210-3037-2.
10. MUNGLIANU, R. Frontex and non-refoulement: the international responsibility of the EU. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 251 s. ISBN 978-1-107-13357-0.
11. PIKNA, B. Evropský prostor svobody a bezpečnosti. Praha: Linde, 2010. 422 s. ISBN 978-80-7201-813-0.
12. PIKNA, B. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. Praha: Linde, 2006. 408 s. ISBN 978-80-7201-615-0.

13. SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 936 s. ISBN 978-80-7380-720-7.
14. SMETANA, M. Činnost cizinecké policie II. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2023. 237 s. ISBN 978-80-7251-547-9.
15. TÝČ, Vladimír. Základy práva Evropské unie pro ekonomy. Praha: Leges, 2017. 352 s. ISBN 978-80-7502-243-1.

Elektronické zdroje

1. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Organised crime: Council reports on EU-wide crime-fighting actions. [online]. 2024 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/06/19/organised-crime-council-reports-on-eu-wide-crime-fighting-actions/>
2. EUROPEAN BORDER SURVEILLANCE SYSTEM (EUROSUR) [online]. Evropská unie, 2014 [cit. 2026-02-08].
3. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/european-border-surveillance-system-eurosur.html>
4. EUROPOL. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2024. [online]. 2024 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2024>
5. EVROPSKÁ KOMISE. ETIAS – Evropský systém cestovních informací a povolení. [online]. bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://travel-europe.europa.eu/etias/about-etias/what-is-etias>
6. EVROPSKÁ KOMISE. ES – Evropský systém záznamu hranic. [online]. bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://travel-europe.europa.eu/ees/what-is-the-ees>
7. EVROPSKÁ KOMISE. Schengen area. [online]. 2025 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area_en
8. EVROPSKÁ KOMISE. Schengen area – Migration and Home Affairs. [online]. bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area_en

9. EVROPSKÁ KOMISE. Schengenský informační systém: co je SIS a jak funguje. [online]. bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_cs
10. EVROPSKÁ KOMISE. Travel information – law enforcement cooperation. [online]. bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/law-enforcement-cooperation/travel-information_en
11. EVROPSKÁ KOMISE. Visa Information System (VIS) – informace o vízovém informačním systému. [online]. bez data [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/visa-information-system_en
12. EVROPSKÁ UNIE. Frontex – Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. [online]. bez data [cit. 2026-02-16]. Dostupné z WWW: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/frontex_cs
13. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení (EU) 2016/399 Evropského parlamentu a Rady o kodexu Unie týkajícím se pravidel pro přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). [online]. 2016 [cit. 2026-02-07]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj/eng>
14. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. [online]. 2016 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32016R1624>
15. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. a o změně nařízení (EU) 2016/399 (Schengenský hraniční kodex). [online]. 2019 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019R1896>
16. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž. a o změně nařízení (EU) 2016/399 (Schengenský hraniční kodex). [online]. 2019 [cit. 2026-02-22]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019R1896>
17. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích

- členských států Evropské unie. [online]. 2004 [cit. 2026-02-22]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32004R2007>
18. EVROPSKÁ UNIE. Schengen. [online]. 2025 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/schengen.html>
19. FRONTEX. Consultative Forum – documents. [online]. bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.frontex.europa.eu/fundamental-rights/consultative-forum/documents/>
20. FRONTEX. Irregular border crossings down 26 % in 2025, Europe must stay prepared. [online]. 2026 [cit. 2026-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-down-26-in-2025-europe-must-stay-prepared-lyKpVb>
21. KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. Dokument o strategii v oblasti vnějších hranic (COM(2015) 673). [online]. 2015 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0673>
22. Mezinárodní spolupráce [online]. Policie České republiky, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://policie.gov.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>
23. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Frontex – Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. [online]. bez data [cit. 2026-02-17]. Dostupné z WWW: <https://policie.gov.cz/clanek/frontex.aspx>
24. Standing Corps – European Border and Coast Guard [online]. Frontex – European Border and Coast Guard Agency, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.frontex.europa.eu/about-frontex/standing-corps/standing-corps/>
25. STATEWATCH. Schengen borders: more deportations, surveillance and militarisation in the works. [online]. 2026 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.statewatch.org/news/2026/january/schengen-borders-more-deportations-surveillance-and-militarisation-in-the-works/>
26. Souhrn právních předpisů EU – Schengenský hraniční kodex [online]. Evropská unie, 2016 [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=oj:JOL_2016_077_R_0001
27. Volný pohyb osob v EU [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, bez data [cit. 2026-02-08]. Dostupné z WWW: <https://mv.gov.cz/migrace/clanek/volny-pohyb-osob-v-eu.aspx>

28. Western Balkans route [online]. Rada Evropské unie, bez data [cit. 2026-02-08].

Dostupné z WWW: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/western-balkans-route/>

Ostatní zdroje

- Rozhovor s respondentem 1 (2026)
- Rozhovor s respondentem 2 (2026)
- Rozhovor s respondentem 3 (2026)
- Rozhovor s respondentem 4 (2026)
- Rozhovor s respondentem 5 (2026)

Seznam zkratek

DNA – deoxyribonucleic acid

EES – Entry/Exit System

EFCA – European Fisheries Control Agency

EMPACT – European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats

EMSA – European Maritime Safety Agency

ETIAS – European Travel Information and Authorisation System

EU – Evropská unie

EUROSUR – European Border Surveillance System.

MSS – mobilní sledovací systém

PNR – Passenger Name Record

SIS – Schengenský informační systém

VIS – Vízový informační systém

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 134

Graf 137

Seznam příloh

1. Příloha – Scénář rozhovoru s Národním kontaktním bodem Frontexu
2. Příloha – Scénář rozhovoru s účastníky operací Frontexu

Příloha 1 - Scénář rozhovoru s Národním kontaktním bodem Frontexu

1. Kolika operací Frontexu se policisté České republiky účastnili, a pokud možno uvést konkrétně jakých?
2. Byly při výběru policistů kladeny nějaké požadavky, týkající se služebního zařazení (dopravní, pořádková, cizinecká policie apod?)
3. Byly při výběru policistů kladeny nějaké další speciální požadavky? (např. minimální doba odsloužených let, funkce, vzdělání, znalost cizího jazyka)
4. Byli policisté vybaveni nějakou speciální technikou nebo výzbrojí nad rámec běžně používaných prostředků při výkonu služby v ČR?
5. Museli před odjezdem do mise Frontexu absolvovat nějaký speciální výcvik?
6. Lze zkušenosti spojené se službou v misích Frontexu aplikovat i do standardního výkonu služby na území ČR? (myšleno např. taktika zákroků, chování policistů během hlídkové činnosti, dopravních kontrol, zvýšení vlastní bezpečnosti při výkonu služby apod.)
7. Existují při nasazení policistů do misí nějaké zásadní problémy, ke kterým je nutné přihlížet? (myšleno např. jazyková výbava, výcvik, materiální a technické vybavení, výzbroj apod.)
8. Jaké konkrétní činnosti policisté během operací Frontexu vykonávali? (jednalo se zejména o hraniční kontroly, registraci migrantů, ostrahu hranic, eskortní činnost, dokumentaci, analytickou činnost apod.?)
9. V jakých typech prostředí byli policisté nejčastěji nasazeni? (např. pozemní hranice, letiště, přístavy, hotspoty, detenční zařízení)
10. Jak probíhá spolupráce českých policistů s příslušníky jiných členských států EU během společných operací? (jak je řešeno velení, komunikace, rozdělení kompetencí?)
11. Jak je během operací nastavena odpovědnost a pravomoci českých policistů ve vztahu k právnímu řádu hostitelského státu? (v jakém rozsahu mohou vykonávat donucovací prostředky?)

12. Vnímáte zapojení České republiky do operací Frontexu jako přínosné z hlediska bezpečnosti ČR? Pokud ano, v čem konkrétně?
13. Je ze strany policistů o účast v misích Frontexu zájem? Jaká je jejich motivace?
14. Jakým způsobem probíhá vyhodnocení mise po návratu policistů do ČR? (předávání zkušeností, interní školení, doporučení pro další nasazení)
15. Vidíte prostor pro zlepšení přípravy nebo materiálního zabezpečení českých policistů pro budoucí opera

Příloha 2 - Scénář rozhovoru s účastníky operací Frontexu

1. Jaká byla Vaše konkrétní pracovní náplň během mise Frontexu?
(popis běžného dne, konkrétní úkoly, typ služby)
2. V jakém typu prostředí jste byl/a nasazen/a?
(např. pozemní hranice, hotspot, letiště, pobřežní oblast – a jak jste toto prostředí vnímal/a z hlediska náročnosti?)
3. Jak hodnotíte svou odbornou a jazykovou připravenost před odjezdem do mise?
(Bylo podle Vás něco, co Vám v přípravě chybělo?)
4. Setkal/a jste se během mise s situací, kterou považujete za profesně nebo psychicky mimořádně náročnou?
(Pokud ano, jak byla řešena?)
5. V čem se podle Vašeho názoru liší výkon služby v zahraniční misi oproti běžné službě v České republice?
6. Získal/a jste během mise zkušenosti nebo dovednosti, které nyní využíváte při výkonu služby v ČR?
(Pokud ano, jaké konkrétně?)
7. Jak hodnotíte spolupráci s policisty jiných členských států EU?
(Byly patrné rozdíly v přístupech, taktice nebo organizaci práce?)
8. Měl/a jste během mise jasně vymezené pravomoci a kompetence?
(Vnímal/a jste nějaké nejasnosti ohledně právního rámce?)
9. Jak hodnotíte materiální a technické zabezpečení během mise?
(Bylo dostačující? Bylo něco, co Vám chybělo?)
10. Doporučil/a byste účast v misi Frontexu dalším kolegům? Proč ano / proč ne?
11. Jaký vliv měla účast v misi na Váš profesní rozvoj nebo kariéru?